

NOVI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA

Concesión 2466

“EL NUEVO PERIODICO”

REDACCION Y ADMINISTRACION: BUENOS AIRES, Lavalle 341, Esqr. 316. 31 — Retiro 5839

Leto II,

BUENOS AIRES, 20. OKTOBRA 1934

štev. 54

NAROČNINA: Za Juž. Ameriko in za celo leto \$ arg. 5.—, za pol leta 2.50. - Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs. LIST IZHAJA OB SOBOTAH

VELIČASTEN POGREB KRALJA ALEKSANDRA

Veliko žalovanje naroda - Potek preiskave - Identifikacija atentatorjev - Ante Pavelić in Kvaternik aretirana v Turinu - V čigavi službi je bila ustaška organizacija

Preko 300.000 oseb iz vseh krajev Jugoslavije se je prepejalo s to posebnimi vlaki v Beograd z namenom, da se poslednjikrat poslovje od zemeljskih ostankov vladarja, ki je na tako tragičen način zgubil življenje. Iz bližnje in daljne okolice so se vile proti glavnemu mestu nepregledne vrste vozov, na katerih so se vozili kmetje, ki so hoteli prisostvovati pogrebu svojega kralja.

V četrtek ob 8.15 so se začele pogrebne svečanosti v pravoslavni katedrali, ob navzočnosti članov kraljevske rodbine, pred predsednika francoske republike, kralja Karla Romunskega, članov regentskega sveta, zastopnikov drugih narodov, odposlancev narodne skupščine in se nata ter članov vlade.

Patrijarh Varnava je otvoril pogrebne slovesnosti z govorom, v katerem je poveljeval pokojnega vladarja.

Krsto so nato položili na topovsko lafeto in razvil se je žalni sprevod, ki je krenil proti železniški postaji. Za krsto so sto pali člani kraljevske rodbine, kralj Karol, predsednik Lebrun princ Jurij, zastopnik angleškega kralja, princ Cyril Bolgarski, Nikolaj Romunski, italijanski vojvoda D. Spoleto ter zastopniki vseh narodov. Kraljica Marija je bridko jokala, dočim je mladi kralj Peter v spredu zadrževal solze, a je v Oplencu, ko so zemljske ostanke njegovega očeta položili k večnemu počitku, bridko zaplakal.

Sprevod je šel med gostim špalirjem klečočega naroda; ženske so glasno plakale, moški pa so vzdikali, ki je šla mimo njih krsta: "Slava tebi!" Mladega kralja pa so vzpodbujali z besedami: "Bog ti pomozi!"

Preko sto jugoslovanskih, češkoslovaških in francoskih letal je letalo nad sprevedom, v katerem so bile zastopane tudi vojke Francije, Anglije, Češkoslovaške, Turčije, Romunske in Grčije. Devetnajst voz je vozilo vence in cvetje za lafeto, ki so jo vlekli jugoslovanski vojaki. Za njimi so stopali sokoli v krojih, sledili so jim zastopniki vseh jugoslovanskih cerkva, za katerimi so častniki nosili na blazinicah znake kraljevske oblasti. Na železniški postaji so pred krsto defilirali vsi prisotni vojaški oddelki, prvi med njimi Francoski vojniki onega polka, ki se je junaško boril pri Verdunu.

Ob 11.35 so položili krsto na vlak, ki je med glavnim plakanjem žensk in med poslednjimi pozdravi moških počasi krenil proti Mladenovcu, kamor je došel ob 15. Vse postaje so bile odete v črno in seljaki so bili s cvetjem pripravili napise v

poslednji pozdrav kralju. Posebno vidni so bili napisi: "Čuvali bomo Jugoslavijo!"

V hipu, ko je vlak privozil v Mladenovac, se je po vsej Jugoslaviji ustavil promet za dve minuti v znak žalosti in iz vseh cerkvenih stolpov se je oglasilo žalostno zvonjenje zvonov. — Vmes pa so grmeli topovi.

DELO PRODANCEV

Preiskava, ki naj razodene, kako se je skovala zarota, ki je privedla do atentata, katerega žrtev sta postala kralj Aleksander in francoski zunanji minister Barthou, se z veliko vneto nadaljuje in ni dvoma, da bo razkrinkala zakulisne spletke vseh onih, ki so kakorkoli sodelovali pri pripravljanju tega zločina.

KDO JE MORILEC

Poročali smo že, da so pri atentatorju, ki ga je množica takoj linčala na licu mesta, našli potni list na ime nekega Kalemene, trgovca iz Zagreba. Potni list je bil navidezno izdan od češkoslovaškega konzulata v Zagrebu; izkazalo pa se je prav kmalu, da je potni list ponarejen in je pečet vseboval celotno pravopisne napake.

S potnega lista je bilo razvidno, da je lažni Kalemene prekoratil francosko mejo 28. septembra. Francoska policija je takoj začela poizvedovati, da bi identificirala zločinca in to se ji je čez par dni tudi posrečilo s sodelovanjem jugoslovanskih in bolgarskih varnostnih oblasti.

Atentator se ni imenoval Kalemene in tudi ni bil doma iz Zagreba. Njegovo pravo ime je Vladimir Georgijev Črnozemy. Rodil se je v Kamici, v bolgarskem delu Makedonije in je bil član makedonske revolucionarne organizacije, katero je vodil Vanča Mihajlov; leta 1931 je bil celo šofer Mihajlova. Na vesti je imel že več umorov, ki jih je bil izvršil po nalogu organizacije VMRO.

SOKRIVCI

Policija je začela takoj stikati za sumljivimi tujci, ki bi utegnili biti v zvezi z atentatom, in tako se je zgodilo, da je prejšnji četrtek aretirala v

Krsto so položili v pogrebni voz, ki je krenil v cerkev sv. Jurija na Topoli, kjer so po kratkih molitvah položili zemeljske ostanke kralja Aleksandra I. Ujedinitelja v grobnico Karagjor gjevičev.

Člani kraljevske rodbine, striti od bolesti, so se nato takoj odpeljali v Beograd.

bližini švicarske meje dva človeka, ki sta se ji zdela sumljiva. Aretacija se je izvršila vprav v trenutku, ko sta se pripravljala, da se vkrcata na ladjo, ki naj bi ju po Zenevskem jezeru prepeljala na švicarska tla.

Prijeli so ju ter našli pri njih spet češkoslovaška potna lista, izdana navidezno od češkoslovaškega konzulata v Trstu. Eden se je glasil na ime Vladislava Beneša, rojenega 1903 v Zadru, drugi pa na Varoslava Novaka, rojenega 1900 v Gorici. Tudi ta dva potna lista sta bila ponarejena. Aretiranca je začela policija takoj zasliševati.

Lažni Novak je povedal, da se v resnici imenuje Zvonimir Pospisil, da je doma iz Vukonice pri Zagrebu, da ima 30 let, da je samskega stanu ter da je živel zadnja leta v Budimpešti. Izjavil je, da pripada Paveličevi hrvatski revolucionarni organizaciji "Ustaši" ter da je bil v septembru izbran obenem s četvorico drugih, da pojde v Francijo, kjer so se sestali z nekim delegatom organizacije, ki jim je dal orožje, denarja ter navodila: dva sta bila poslana v Marseille, on z lažnim Benešem pa je moral v Pariz. Ako bi atentat v Marseilleu ne bil uspel, bi morala ona dva stopiti v akcijo v Parizu. Dne 9. oktobra pa sta izvedela iz listov, da je bil zločin izvršen; sklenila sta tedaj, da zapustita Francijo. Ko sta bila že pri švicarski meji, ju je zgrabila policija.

Lažni Beneš je izpovedal, da se piše v resnici Rajič. Leta 1928 je zapustil Jugoslavijo ter se naselil na Madžarskem. Vstopil je tam v ustaško taborišče na Janka pusti ter se je tam vežbal v streljanju. V ostalem pa se njegove izjave strinjajo v bistvu z onimi Pospisila.

Pri Fontainebeau-u so orožniki že na dan atentata ustavili tujca, na kate rega jih je bil opozoril natakak nekega lokala, ki se mu je tuji gost zdel sumljiv. V lokalu je bil popil kavo ter je kazal znake velike vznemirjenosti; govoril je slabo francoski in pri odhodu je dal prekomerno napitnino. Orožniki so ga torej ustavili in zahtevali, naj jim pokaže svoje dokumente. Tedajci pa se je sumljivi človek iznenada spustil v beg, vzel revolver iz žepa in začel streljati. Pocali so za njim, a zadeli ga niso. Tekom bega je mož izgubil potni list, glaseč se na ime nekega Malnyja ter navidezno izstavljen od češkoslovaškega konzulata v Zagrebu, kakor oni od Kalemene, oziroma Georgieva. Beguncu se je posrečilo zateči se v veliki gozd pri Fontainebeau-u. Poslali so za njim kakšnih tisoč policajev in vojakov, a spretno se jim je znal izmikati več dni. Končno pa so ga v tork le prijeli v Melunu.

Povedal je, da se piše Mijo Kralj. Z ostalimi teroristi se je sestel v Lausannei, od koder so krenili v dveh skupinah na Francosko; on in Kalemene preko Thonona, Beneš (Rajič) in Novak (Pospisil) pa preko Eviana. Na Francoskem so se vsi spet sestali z "delegatom", ki je s prvo dvojico krenil v Pariz, potem pa v Avignon. Dne 9. oktobra je "delegat" imel poslednji sestanek z zarotniki. Ko se je poslovil, jim je dejal: "Sedaj grem. Znano vam je že, da prihaja kralj, in znano vam je tudi, kaj imate storiti. Pojdita v Marseille in streljajta nanj!" Ostala dva pa je poslal v Pariz.

Aretiranje so prepeljali v Marseille, kjer so jih izročili preiskovalnemu sodniku.

Policija je ugotovila tudi, kdo je oni "delegat", Paveličev zastopnik, ki je dal atentatorjem navodila in sredstva za izvršitev zločina. Je to 24-letni zagrebški visokošolec Evgen Kvaternik, ki ga ima beograjska policija zapisanega kot ustaša. Kakor ostali zarotniki, tako je tudi on nastopal pod izmišljenimi imeni; izdajal se je za Kramerja in Janjica.

DR. PAVELIĆ IN NJEGOV ZAUPNIK ARETIRANA

Na podlagi izjav aretiranih zarotnikov ter na podlagi preiskave so francoske oblasti ugotovile, da sta organizirala atentat dr. Pavelić in Kvaternik

ter da se oba nahajata v Italiji. Francoska sodna oblast je zato naprosila italijansko vlado, naj to dvojico aretirata. To se je v četrtek tudi zgodilo v Turinu. Oba sta seveda takoj izjavila, da nista v nobeni zvezi z atentatom.

*

Dosedanja preiskava je ugotovila, da je kralj Aleksander padel kot žrtev zarote, ki jo je organiziral vodja takozvane Hrvatske ustaške organizacije, ki jo je spomladi leta 1932 ustanovil dr. Ante Pavelić, kateri je bil v konturnaciji že obsojen na smrt radi svojega izdajalskega dela v škodo Jugoslavije. Pri ustanovitvi in pri vseh njegovih spletkah mu je bil desna roka zloglasni Perčec.

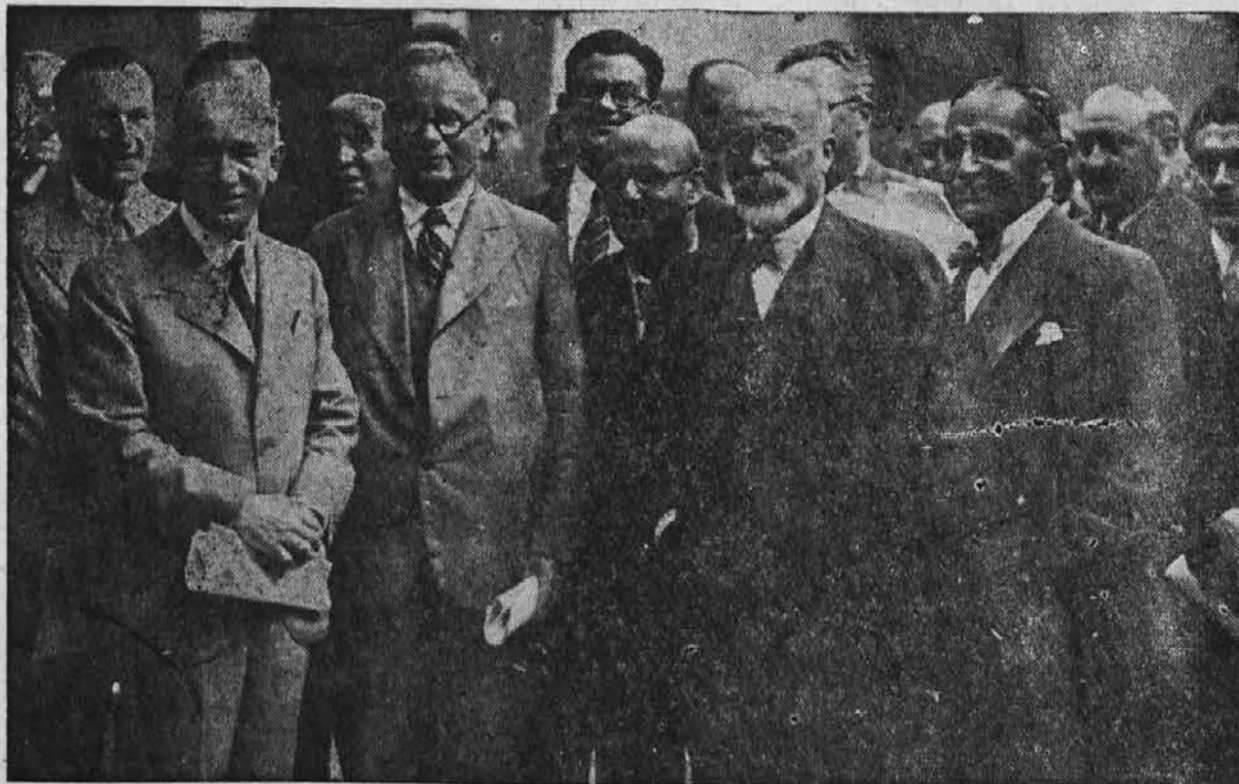
Perčec je bil leta 1929, obenem s tedanjim študentom Branimirom Jelićem pobegnil preko Drave na Madžarsko. Tu sta oba dobila madžarske potne liste, ki sta jima omogočila, da potujeta po inozemstvu. Jelić je odšel z Madžarske v Gradec, Perčec pa v Italijo in od tam na Dunaj, kjer se je sestel s Paveličem. Oba sta tam stopila v stike s tamošnjimi emisarji makedonske revolucionarne organizacije VMRO. Sporazumeli so se kmalu z makedonstvujušči, a da bi se podrobneje domenili glede skupne teroristične akcije proti Jugoslaviji, sta skupno s Tomalevskim, enim izmed voditeljev VMRO, potovala na Bolgarsko. Sestali so se z Mihajlovim in Perčec se je takoj začel solati v Sofiji: makedonstvujušči so ga uvedli v skrivnostni posel pripravljanja peklenjskih strojev in njihove uporabe.

Pavelić in Perčec sta preko Carigrada odpotovala z Bolgarske v Italijo, kjer sta stopila v stike s fašističnimi oblastmi. Kakor zagotavlja bivša Perčecova zaročenka Jelka Pogorelčeva v svoji izpovedi, objavljeni koncem lanskega leta, sta se Pavelić in Perčec obvezala v imenu hrvatskih emigrantov, da bosta podpirala — proti denarni pomoči — italijanska politična prizadevanja na Balkanskem polotoku ter sta v imenu "Svobodne Hrvatske" prodala Italiji tudi Dalmacijo.

Na podlagi sklenjenega sporazuma so Italijani dali emigrantom na razpolago pravi pravcati vojni tabor v Borgonaru pri Bresciji; Pavelić je tam začel zbirati ustaše. Dobili so orožje ter se začeli vežbat v streljanju in v uporabljanju bomb in peklenjskih strojev. Vse te navedbe Jelike Pogorelčeve je pozneje potrdil in izpopolnil z navedbo imen oseb in krajev atentator Oreb, ki je bil prišel iz Borgonara preko Avstrije (z madžarskim potnim listom) v Zagreb, kjer je hotel izvršiti atentat na kralja Aleksandra. Povedal je, da ga je bil poslal Pavelić, ki mu je zagotavljal, da bo po atentatu srečno ušel, ker da je v Zagrebu že vse pripravljeno za izbruh vstaje, ter mu obljubil nagrado od pol milijona dinarjev.

Pavelić je ostal v Italiji ter se nastanil v Pesaru, od koder je vodil akcijo proti Jugoslaviji.

Perčecu pa je bila poverjena naloga, da z Dunaja organizira teroristično akcijo proti svoji domovini, Italijanofilski bolgarski poslanik v Rimu mu je bil preskrbel potni list, glaseč se na ime Mateja Tomova, bolgarskega novinarja iz Sofije. Pod tem imenom je Perčec nastopal na Dunaju. Tu je bil tudi v stalnih stikih z italijanskim novinarskim atašejem dr. Eugeniom Morealejem, dodeljenim italijanskemu poslanstvu. Ta gospod je hrvatskim emigrantom izročal tudi denar, ki je prihajal iz Rima. Obenem je s Perčecem, Jelićem, Miljkovičem in drugimi

Ena izmed zadnjih slik iz Zeneve. Od leve proti desni stoje v prvi vrsti Beneš, Litvinov, Grumbach, tragično umrli Barthou in Politis, s sku pino novinarjev

emigranti "prirejal" vesti iz Jugoslavije za uporabo protijugoslovanski listov. Glavno emigrantsko gnezdo je bilo na Dunaju v 4 nadstropju hiše številka 7 na Karolinengasse. Tu in v Klingebachu, kjer si je Perčec z italijanskim denarjem kupil posestvo, so se tudi pripravljali peklenški stroji, ki so se tihotapili v Jugoslavijo ter se postavljali v vlake, namenjene v Zagreb in Beograd. Serija atentatov se je pričela 30. unija 1931, dokler niso avstrijske oblasti odpovedale hrvatskim emigrantom azila. En del je tedaj krenil v Italijo, drugi pa na Madžarsko.

Perčec je tedaj odpotoval v Belgijo, kjer je začel med izseljenci snubiti ljudi za neki tabor na Madžarskem. Ker je bil hotel nadaljevati započeto teroristično akcijo. Izseljencem, ki so začeli čutiti krizo, je obljubljal sijajne službe in lepo življenje. Akcija za nabiranje ustašev se je razširila tudi na druge kraje, kjer žive hrvatski izseljenci, in nekaj so jih Perčecovi in Peveličevi emisarji nabrali tudi v Južni Ameriki. Med njimi Krobot, morilca ministra Neudorferja. Znano je, kako je Krobot raznesel, obenem z njegovo materjo, peklenški stroj, s katerim je imel izvršiti nov atentat, saj smo takrat obširno poročali o onih dogodkih in jih komentirali ter si nakopali radi tega celo očitane, da "radodarno opleta s separatisti". Naj še omenimo, da je bil s Krobotom v zvezi tudi oni Kalem (Georgijev), ki je prejšnji teden postal morilec kralja Aleksandra.

Perčec je bil iz Belgije odpotoval v Budimpešto, kjer je stopil v zvezo z madžarskimi oblastmi. Navezal je stike z obveščevalnim oddelkom madžarskega generalnega štaba ter kmalu zatem vzel v najem Janka pusto, posestvo med krajema Belezne in Nagy-Kanize, pet kilometrov daleč od madžarsko-jugoslovanske meje. Vzel jo je v najem pod imenom Emila Horvath in na to ime so mu Madžari izdali tudi potni list.

Janka pusta se je spremenila v pravo teroristično leglo, kjer so se najeti zločinci vežbali v izvrševanju atentatov. Kakor smo že rekli, je bilo med ustaši tudi nekaj izseljencev iz Južne Amerike; nabral jih je bil Jelič, ki je bil leta 1931 prispel v Buenos Aires z madžarskim potnim listom ter začel tu s separatistično propagando. On je tu ustanovil tudi "Hrvatski Domobran".

Vsi aretiranci, ki so danes v rokah francoskih oblastev, ker so v zvezi z marseilleskim atentatom, so izpovedali, da so bili na Janka pusti. Pospila, ki se je izdajal za Novaka, omenja Pogoreličeva v svoji izpovedi kot Perčecovega šoferja in telesnega stražnika, ki ga je Perčec rabil tudi zato, ker si je bil nakopal na Janka pusti sovražstvo nekaterih ustašev, ki so videli, da so prevarani in tudi izrabljani; večji del judeževga denarja, ki ga je Perčec prejemal, je šel namreč v njegov žep. Na pusti je nekega dne celo ubil enega izmed emigrantov s strelom iz revolverja; mož je imel v rokah brzostrelno puško in se je Perčecu hipoma zazdelo, da namerava streljati nanj, pa ga je počil. Poduk v rokovanju orožja so na Janka pusti dajali ustašem baje tudi madžarski oficirji.

Zadnje vesti poročajo, da so italijanske oblasti aretirale Pavliča in Kvaternika. Dva zločinca, ki sta, kakor je preiskava doslej dokazala, organizirala atentat, sta torej v njih rokah. Italijanska vlada ima lepo priliko, da dokaže, ali je vedela za vse mahinacije Pavliča in komp., ali pa so emigranti prejemali podporo brez njene uradne vednosti od več ali manj "neodgovornih" fašističnih krogov.

REORGANIZACIJA FRANCOŠKE VLADE

Ker je francosko javno mnenje začelo močno napadati notranjega ministra Sarrauta, ker da ni zadostno poskrbel za osebno varnost kralja Aleksandra, kakor je bila njegova dolžnost, je Doumergue moral reorganizirati vlado. Za zunanjega ministra je bil imenovan Laval, ki hoče nadaljevati Barthouovo politiko ter bo baje v kratkem imel sestanek tudi z Mussolinijem.

VAŽNA KONFERENCA

Takoj po pogrebu kralja Aleksandra so se sestali v Beogradu zunanji ministri Male an-

Kralja Petra II. pot v domovino

Ko se je dogodil atentat v Marseilleu, se je kraljevič Peter nahajal na Angleškem, kamor se je bil šel šolat. Jugoslovanski poslanik v Londonu ga je na previden način obvestil o tragični očetovi smrti, nakar se je Peter, ki je bil medtem že proglašen za kralja, odpeljal v Pariz, kjer se je sestel s kraljico Marijo, staro materjo kraljico Marijo Romunsko ter s teto princezino Ileano, v katerih družbi se je odpeljal proti Beogradu.

V torek zvečer je vlak privozil na postajo v Jesenicah, kjer so kralja in kraljico mater pozdravili ministr Kojić in Demetrović, predsednika narodne skupštine in senata ter zastopniki krajevnih oblastev.

Vlak je nato krenil proti Ljubljani, kjer je pričakovala novega kralja velika množica z županom na čelu. Petru II. in njegovi materi so se prišle pokloniti tudi vse narodne organizacije, njim na čelu sokolska društva.

Nad vse veličasten je bil sprejem, ki ga je priredil novemu kralju Beograd, kjer je ogromna množica čakala celo noč na prihod vlaka. Na kolodvoru je beograjski župan ponudil Petru II. soli in kruha, kakor zahteva star slovanski običaj, novega vladarja so pozdravili vsi člani regentskega sveta, ministri, zastopniki parlamenta in oblastev. V avtomobilih so se nato odpeljali v kraljevo palačo. Tu je Peter objel svoja dva brata in ko ga je starejši, 6-letni Tomislav, vprašal po očetu, mu je Peter, ki je komaj zadrževal solze, odgovoril: "Šel je na dolgo pot".

Narodna skupščina in senat sta se sestala že v četrtek ter so zastopniki naroda prisegli zvestobo novemu kralju Petru II. Prisego so položili tudi vsi trije člani regentskega sveta: princ Pavle, prof. Stanković in dr. Perović.

tante. Za pozneje pa je napovedan sestanek teh ministrov z zunanjima ministroma Grčije in Turčije. Konferenci pripisujejo veliko važnost.

PROTESTNE MANIFESTACIJE V RAZNIH MESTIH JUGOSLAVIJE

Vest o tragični smrti kralja Aleksandra je naredila povsod v Jugoslaviji najgloblji vtis. Ponekod pa ni vzbudila samo žalosti, marveč je izzvala tudi ogorčenje proti onim, glede katerih je narod prepričan, da so če že ne posredno pa neposredno bili v zvezi z organizatorji atentata. Nekaj jeze pa so manifestantje izlili tudi proti takim, o katerih so vedeli, da niso odobravalni ujedinevalne politike kralja Aleksandra.

V Ljubljani se je že prejšnji četrtek vršilo veliko zborovanje, na katerem so nastopili razni govorniki, ki so dokazovali, da so bili vsi dosedanji atentati na jugoslovanskega vladarja organizirani v Italiji ter od Italije financirani. Zborovalci so krenili v povorki po mestu ter dali duška svoji jezi vzklikanjem proti fašistični vladi sosedne države. Policija je morala odločno nastopiti, da je preprečila napad na italijanski konzulat.

Demonstracije proti Italiji so izbruhnile takoj, ko je prišla v Ljubljano vest o umoru kralja. Ljudstvo je drlo na ulice ter spontano dali duška svojim čuvstvom. Tajnika italijanskega konzulata, ki je baš v tistem hipu bil na cesti ter je začel protestirati proti skupini demonstrantov, so napadli in pretepali in so ga policaji komaj spravili na varno. Neko italijansko trgovino so demonstrantje opustošili.

Protiitalijanske demonstracije so bile tudi v Zagrebu in v raznih daljmatinskih mestih.

V Sarajevu so demonstrantje napadli s kamenjem italijanski konzulat, nadškofov dvorec in sedež hrvatskega društva "Napredak". Razbili so šipe, lujšega pa ni bilo, ker je policija takoj intervenirala.

V Sisku je množica napadla tiskarno "Hrvatskega lista".

Omembe vredno je, da je italijanska vlada prepovedala fašističnim listom objavljati poročila o teh demonstracijah. "Giornale d'Italia", ki je bil prekršil to naredbo, je bil zaplenjen, darsi je napol uraden list. Opomen pa je dobil ravnatelj bojevitnega fašističnega dnevnika "Tevere", ker je povodom a-

tentata na kralja Aleksandra napisal napram Jugoslaviji zelo neprijazen komentar.

Dopolnjeno je!

Bestialni zločin, ki je bil izvršen 9. t. m. v Marseilleu nad našim vladarjem kraljem Aleksandrom I., je gotovo odprl oči marsikateremu Jugoslovancu. Vsak, kdor količkaj sledi svetovnim dogodkom, ve, da pomeni umor kralja Aleksandra nad vse hud udarec za Jugoslavijo, pomeni pa tudi veliko zgubo za ves miroljubni svet.

Srbski narod, ki je svojega kralja imel zelo rad, ne bo nikoli pozabil, kako je Aleksander I. ljubil svojo preizkušeno domovino, kako je zanjo tvegalo svoje mlado življenje, kako jo je s svojim junaštvom in s svojo modrostjo spet iztrgal kletemu sovragu iz rok, ko je bila že skoro zgubila zlato svobodo. In prav tako ne bodo Jugoslovanci pozabili, kako je Aleksander prvi od ujedinenja dalje delal za mlado in veliko Jugoslavijo, s čisti nameni in s plemenitim ciljem: združiti vse Srbe, Hrvate in Slovence v bratski slogi, v kateri edini je lepša bodočnost nas vseh.

Iz naroda izobčeni plačani izdajalci so organizirali ogabni zločin, ki ga obsoja danes vse zdravo človeštvo. — Tolpa terorističnih zločincev nam je za par judeževih grošev umorila največjega in najboljšega Jugoslavana.

Storjeni zločin je zasenčil že tako lepo obetajoče izgled naše mlade države za boljšo bodočnost in ustvaril je nevarnost, ki nam lahko iznenada pogoltno tako drago kupljeno in tako kratko svobodo ter nas zopet vrže v žrelo strašnega suženjstva. In to morala prav v času, ko je dozorevala rešitev zaslužjenih bratov.

Bolestna solza je gotovo zdrknila vsakemu dobremu Jugoslovancu po licu, ko je izvedel žalostno vest. V duši vsakega pravega Jugoslavana pa se je gotovo tudi zajedla prisega, da bo izvrševal poslednje priporočilo svojega vladarja: "Čuvajte Jugoslavijo!"

Čuvajte jo mi, dragi bratje, ki jo že imamo, in pomagajte nam tudi vi, ki ste še v suženjstvu. V bratski lju-

Dr. Korošec ob kraljevem trupu

Dolgoletni politični voditelj Slovencev in eden izmed tvorcev Jugoslavije dr. Korošec, ki je bil leta 1932 konfiniran radi že znanih dogodkov, ter je zadnje čase živel na Hvaru, je bil močno potr, ko je izvedel žalostno novico o tragični kraljevi smrti. Poslal je takoj kraljici Mariji sožalno brzojavko, v kateri ji je izrekal svoje globoko sočuvstvovanje.

Kmalu zatem so oblasti sporočile slovenskemu politiku, da so prejete iz Beograda ukaz, naj mu javijo, da se sme svobodno kretati po državi, da torej ni več konfiniran.

Dr. Korošec se je odpeljal takoj v Zagreb. Listi poročajo, da se je ob truplu kralja Aleksandra bridko razjokal in je globoko ginenje izjavil: "Pozabljeno naj bo vse, kar je bilo! Sedaj moramo vsi delati za Jugoslavijo!"

lezni, ramo ob rami, izvršujemo za nas sveto naročilo vladarja našega in čuvajmo našo, v nevarnosti se nahajajočo lepo domovino!

Iz arc vsi dvomi in grehi nesloge! Zasadimo v naša srca seme, s krvjo našega prvega in velikega kralja napoljeno, da vzklije iz njega prava in čista Jugoslovanska lipa, vekovni znak naše narodne sloge!

P. Capuder.

RAZNE VESTI

Huda nesreča se je dogodila na vojaškem strelišču pri Inomostu. Dva tehnika sta bila zaposlena z uničevanjem streliva, ki so ga oblasti zaplenile nacijevcem, pa jima je nepričakovano eksplodiral zabož, v katerem je bilo 1000 dinamitnih nabojev. Tehnika je razneslo oba na drobne kosce, ubilo pa je tudi nekega vojaka, ki se je nahajal sto metrov daleč od kraja eksplozije.

Nekaj strašnega je izvršil v blaznosti kmet Monchoux v francoski vasi Cambren pri Abdevilleu. S sekuro je pomoril ženo in svojih pet otrok, nakar je zapalil hišo ter se šel obesiti v skedenj.

Na smrt so odsodili v Parizu neko Violette Nozieres, ki je bila zastupila lastnega očeta ter je tudi materi stregla po življenju.

Še vedno cvetejo posli ugrabljevalcev v Združenih državah Sev. Amerike. Pretekli dni so v Louisvillu odvedli gospo Berrys Stollsovo, ženo nekega tamošnjega bogatina, pa zahtevalo zanjo 50 tisoč dolarjev odkupnine.

Neznani ubijalci so umorili v Rigi poglavarja pravoslavne cerkve na Lotvinskem škofa Joana, nato pa so še zaneli požar v njegovi hiši. Škof je imel nastopiti kot prič v nekem procesu, ki je bil v zvezi z velikimi poverbami na škodo pravoslavne cerkvene uprave.

Poplave so imeli v Abbruzzih. Reka Taro je prestopila bregove, odnesla več mostov, prekinila železniško zvezo med Pescara, Rimom in Milanom ter spravila prebivalce v takšno nevarnost, da so jih morali reševati oddelki vojaštva.

200.000 funtov šterlingov bodo uporabili angleški fašisti v propagandne svrhe; pospešiti hočejo nabiranje pristavev, ker se jim zdi, da fašizem prepočas napreduje na Angleškem.

KROJAČNICA
P. CAPUDER

se priporoča cenjenim rojakom
Buenos Aires, Billinghurst 271 dpt. 2
(višina ulice Cangallo 3500)

Naš posebni oddelek šteje danes okrog 15.000 (petnajst tisoč) poslovnih prijateljev med

HRVATI SRBI IN SLOVENC

torej med Jugoslovani, ki znajo upoštevati naslednje razloge:

NAŠ ZAKON: Hitrost, solidna in vpljudna postrežba.

NAŠE GESLO: Da Vas naši uradniki Vaše narodnosti postrežejo v Vašem jeziku.

NAŠA DOLŽNOST: Sigurnost Vaših vlog, kulantnost pri nakazovanju denarja in jamstvo pri prodajanju ladijskih vozniških listkov.

NAŠA ŽELJA: Zadovoljiti tisoče in tisoče naših klientov glede vse njihovih nalogov.

PRIDITE V NAŠO BANKO ALI PA NAM PIŠITE!

DAJTE NAM SVOJ NALOG IN PREPRIČAJTE SE!

Naše uradne ure: od 8.30 do 19. Ob sobotah do 12.30.

Jugoslovanski oddelek

BANCO GERMANICO DE LA AMERICA DEL SUD

Podružnica:
MERCADO DE ABASTO
Corrientes 3227
BUENOS AIRES

Glavni sedež:
L. N. Alem 150
BUENOS AIRES

Zastopnik:
José M. Jakus
Calle Montevideo 671
BERISSO F. C. S.

ARGENTINSKE VESTI

Maši zadušnici za pok. kralja

V četrtek zjutraj se je darovala v buenosaireski pravoslavni cerkvi maša zadušnica za pok. kralja Aleksandra I., ob 11.30 pa je daroval v katedrali slovesno mašo zadušnico, v počastitev spomina obeh žrtvej marseileskega atentata, beograjski nadškof mons. Dobrečić.

Navzočni so bili predsednik republike general Justo v spremstvu dveh ministrov, naš odpravnik poslov dr. Mišetič z objemom poslaništva, člani diplomatskega zbora, prav mnogi člani naše kolonije in med njimi zastopniki naših narodnih izseljenskih društev.

Argentinsko sožalje

V znak sožalja argentinske republike z jugoslovanskim in francoskim narodom povodom marseileskega atentata, je minister za zunanje zadeve dr. Saavedra Lamas, sporazumno z vlado, odredil, da morajo vsi javni uradi izvesti 18. oktobra državno zastavo na pol droga.

VABILO NA ŽALNO MANIFESTACIJO

Začasni odbor Sokolskega društva Buenos Aires I. vabi vse člane in vse jugoslovanske čuteče rojake na žalno manifestacijo povodom prerane in tragične smrti kralja Aleksandra I., velikega Jugoslavana in Sokola.

Manifestacija se bo vršila v nedeljo, 28. t. m., ob 3. popoldne, v sokolski dvorani ulica San Juan 782.

Zač. odbor Sokola Bs. As. I.

Izsušitev velike lagune

Silni nalivi v prvih treh mesecih preteklega leta so bili poplavlili rodovitno zemljo, na kateri so bile vzrastle kolonije Pereyra, Cello, Eustolia, Estrada, Campo Mercedes in Cluseillas, v Pokrajini Santa Fe. Nastala je velika laguna, obsegajoča 6.000 hektarjev površine in 50 milijonov kubičnih metrov vode. Da bi to jezero izsušili, so začeli graditi odvodni kanal, ki je bil vprav te dni dokončan ter se po njem že izliva voda v nižje ležeče reke. Vsako sekundo odteče 2.000 litrov vode (7.200 kubičnih metrov na uro) in treba bo 290 dni, preden se bo laguna popolnoma izsušila. Stroški za izsušitev znašajo okroglih 100.000 pesov.

Industrija olja

Ena izmed industrij, ki imajo v Argentini mnogo izgleda, je industrija olja, ker se jedilno olje, v kljub visokim cenam še vedno uvaža v deželo v velikih količinah.

Leta 1923 je Argentini uvozila 30 milijonov kg jedilnega olja, v naslednjih letih je import stalno rastele ter je v letu 1930 dosegel že 60 milijonov kg. V argentinski trgovinski bilanci je olje že mnogo let močna pasivna postavka, ki se bo pa — tako vsaj izgleda — začela občutno manjšati v bodoče. Argentini je pridelala leta 1923 le 16 milijonov kg jedilnega olja, lani pa je znašala proizvodnja že 38 milijonov in predvidevajo, da bo čez nekaj let produkcija poskočila na 80 milijonov kg, s čimer bi bil popolnoma krit notranji konsum. Lani so pridelali 100.000 kg domačega olčnega olja, ostali del produkcije izhaja iz oreška, sezama, soje in drugih oljčnih rastlin.

Dobra letina v pokr. Entre Ríos

V raznih krajih pokrajine Entre Ríos se je te dni pričela žetev. Ponekod je žito izredno dobro obroditlo. V okolici Villoguaya naseljeni kolonisti Dellapiazza je izjavil, kakor poročajo listi, da že celih 25 let ni bilo tako obilnega in po kakovosti izbornega pridelka, kakor je letošnji.

50-letnica ustanovitve Ushuaie

V Ushuai so proslavljali te dni petdeseto obletnico ustanovitve mesta. Vršile so se tem povodom razne slavnosti, katerih se je udeležila tudi posebna delegacija iz sosedne čilske republike.

Javna dela v Mendozii

Pokrajinski parlament v Mendozii je odobril predlog vlade, naj bi se določila vsota 200.000 pesov za potrebna popravila pri Cipolletijevem naspisu ob reki Mendozii, ki naj prepreči ponovitev poplavne katastrofe, katera je letos povzročila veliko materialno škodo. Za doseg tega namena bodo pa potrebna še druga regulacijska dela ob reki in namerava pokrajinska vlada investirati v to svrhu do 400 tisoč pesov.

Povečan ladijski promet v Santa Fe

Uprava pristavnišča mesta Santa Fe je objavila statistične podatke o pristaniškem prometu tekom prvih 8 mesecev, t. l., iz katerih je razvidno, da se je ta promet povečal v primeru s prejšnjim letom. Luko je obiskalo 129 velikih ladij (lani v istih mesecih 119) ter 3017 (lani 2198) obrežnih ladij, ki so pripeljale in odpeljale skupno 577 milijonov kg blaga (lani 531 milijonov kg).

Krvavo srečanje z rokovnjači

Iz La Verde, v Chacu, poročajo, da je tam prišlo do spopada med skupino policajev in tolpo oboroženih rokovnjačev, ki jih je policija hotela aratati, ker so hudo razgrajali po cesti, divjali kakor nori ter streljali v zrak. Lumpaci so se pa postavili po robu; začeli so streljati kakor v bitki in

krogle so ranile dva policaja, dočim se je "cabo" Lopez zgrudil mrtev. Za tolovaji je krenilo več policijskih čet, katerim se je posrečilo aretirati šestorico lumpežev, dočim sta dva pobegnila. Lopez zapuša 4 mladoletne otroke, ki so sedaj popolnoma osirotili, ker jim je namreč tudi mati pred nedavnim umrla.

Izredno zasedanje kongresa

Vlada je objavila dekret, s katerim sklicuje kongres na izredno zasedanje ki se prične v ponedeljek, 22. oktobra. Na dnevnem redu bo predvsem razprava o novem državnem proračunu za leto 1935.

Za unifikacijo notranjih davkov

Finančni minister Pinedo je izdelal načrt za unifikacijo notranjih davkov argentinske republike. Ker se ta načrt tiče tudi pokrajin, je povabil v Buenos Aires na razgovor pokrajinske finančne ministre. Odzvali so se v znatnem številu in je konferenca ugotovila, da se popolnoma strinjajo s predlogi dr. Pineda.

Z NAŠEGA POSLANIŠTVA

Kr. jugoslovansko poslaništvo v Buenos Airesu (Charcas 1705) poziva spodaj navedene izseljence, naj se javijo na gornji naslov: Cveto Radosavljevića iz Šida; Božo M. Mardokića.

IZ CORDOBE

TEŽKA ŽELEZNIŠKA NESREČA

Strašna smrt je doletela ugledno gospo Franko Ostojić, mlado soprogo Miguela Duhančiča, stanujočo v ul. 87, št. 1463, v Barrio Inglés.

V ponedeljek, 8. oktobra, se je bila odpravila na obisk k svojim sorodnikom. Ko je hotela prekoračiti tračnice Argentinske centralne železnice, ni zapazila tovrstnega vlaka, ki je prihajal po progi. Preden se je zavedla ter utegnila odskočiti, jo je lokomotiva že podrla tako, da je obležala na mestu mrtva.

Franka je bila požrtvovalna družtvenica in naša kolonija je bila prav lepo zastopana na njenem pogrebu, ki se je izvršil 9. oktobra. V sprevedu je krenil na pokopališče San Hieró-

Banco Argentino de Ahorro y Edificaciones

DIREKTORIJ

PRESEDNIK:

Sr. José Félix Ratto

veleposestnik, bivši ravnatelj zavoda "Banco de Córdoba" Tajnik:

Sr. Facundo Escalera

Bivši preds. zav. "Banco de Córdoba", predsed. d.d. "El Comercio de Córdoba" in drž. poslanec

Dr. Carlos Ernesto Deheza

Pravni svetnik zavoda "Banco Alemán Transatlántico", predsednik d. d. "El País"

RAVNATELJI:

Sr. Fermín V. Yáñarra

upravitelj zav. "Banco Español del Río de la Plata" v. p. bivši podpreds. zav. "Bco. de Córdoba"

Kontreadmiral Alfredo G. Malbrán

predsednik Pokojninske blagajne (Caja de Jubilaciones y Pensiones)

Dr. Aquiles Villalba

Profesor medicinske fakultete

RAVNATELJI-NAMESTNIKI:

Ing. Eduardo Deheza

Minister javnih del pokrajine Córdoba

Sr. Arturo Bouquet

estanciero

Dr. Fernando García Montañó

Ravnatelj zavarovalne družbe "San Francisco"

Pregledov. računov:

Sr. Tristan A. Malbrán, notar

CENTRALA: CORDOBA, 9 de Julio 76

Pregledn. namestnik:

Sr. Mariano Goicoechea

PODRUŽNICE:

ROSARIO

Santa Fe 972

BUENOS AIRES

Corrientes 562

SANTA FE

San Gírolamo 2024

Opomba: Ravnatelj-namestnik inž. Eduardo Deheza bo na dopustu, dokler traja njegov mandat ministra za javna dela v pokr. Córdoba.

Vodja inozemskega oddelka ter kreditne sekcije:

G. Luka Aljinović

Izseljensko društvo „Tabor“

uprizori v soboto, 27. oktobra, ob 21. uri, v dvorani 'Garibaldi', ulica Sarmiento 2419, farso v treh dejanjih

Pohujšanje v dolini šentflorjanski

od IVANA CANKARJA

OSEBE

Krištof Kobar, imenovan Peter, potepuh, umetnik in razbojnik

Jacinta, družica njegova

Župan

Županja

Dacar

Dacarka

Ekspeditrica

Učitelj Šviligoj

Notar

Štaccunar

Štaccunarka

Cerkovnik

Debeli človek

Popotnik, sirota iz doline šentflorjanske

Zlodej

Ivan Matajuroc

Mary Lipičarjeva

Matko Simčič

Helena Godina

Bernard Primožič

Marija Mavec

Roza Zorn

Ivan Berginc

Anđrej Volarič

Valerij Godina

Pepca Kodelja

Martin Keber

Stane Rijavec

Aleksander Vodopivec

Srečko Špula

Režija: Karlo Tišlar

nimo, je bilo prav mnogo naših ljudi, med njimi tudi člani "Iskre".

Tovarušu Duhančiču naše iskreno sožalje, pokojni Franki pa naj bo lahka zemlja, v katero so jo položili k večnemu počitku.

R. M.

NENADNA SMRT

9. t. m. je nenadoma preminul tovariš Franc Fili iz Tolmina, star 46 let. Ko je opoldne prišel z dela, ga je zadela srčna kap. Ob obilni udeležbi njegovih tovarišev se je naslednjega dne vršil pogreb. N. v m. p. v tuji zemlji! Prizadetim naše sožalje!

DROBNE VESTI

V London je prispela japonska delegacija, ki bo vodila predhodna pogajanja, nanašajoča se na bodočo pomorsko konferenco. Japonci že sedaj napovedujejo, da bodo zahtevali v pomorskem oboroževanju popolno enako pravnost z Veliko Britanijo in z Združenimi državami.

1200 rudarjev je vztrajalo pet dni brez jedi in pijače v rovih madžarskega premogokopa v Pecu. Začeli so gladovno stavko, ker jim rudniška uprava ni hotela povišati sramotno nizkih plač (8 do 9 pesov na teden), maverč je celo napovedala znižanje. Po petih dneh so gospodarji deloma popustili in so stavkujoči prišli spet na površje, vsi izstradani in izmučeni.

Več ko sto so jih morali prenesti v bolnišnico, ker so kazali znake zatrupljenja po premogovnih plinih.

Japonska konkurenca dela velike skrbi severnoameriškim industrijalcem tekstilne branše, ker že izpod riva njihove izdelke iz vseh držav Latinske Amerike. Obrnili so se na vlado v Washingtonu ter zahtevajo, naj jim pomagajo.

AKO IMATE PORAVNATI NAROČNINO,

pa Vam čas ne dopušča, da bi prišli do našega upravnništva oziroma, da bi skočili na pošto, telefonirajte nam, da Vam pošljemo našega inkasanta na dom. To velja seveda le za one, ki žive v Buenos Airesu.

Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Falicov

Dr. Félix Falicov

Dentista

Trelles 2534 - Donato Alvarez 2181

U. T. 59 La Paternal 1723

KROJAČNICA IN TRGOVINA

GORICA

Nudi cenj. rojakom veliko izbero najboljšega blaga po zmernih cenah.

Delo in postrežba prvostna.

Priporoča se

FRAN LEBAN

Avda. del Campo 1080

U. T. 59-3102

Buenos Aires

ALBERT BELTRAM

priporoča cenj. rojakom svojo trgovino črevljev, šolskih potrebščin in tobakarno. Ima veliko izbero copat in nudi najbolj ugodne cene

Dto. Alvarez 2288, esq. Trelles

ROJAKI!!

PRI ŽIVCU

v znani restavraciji, boste najboljšje postreženi.

ZBIRALIŠČE SLOVENCEV.

Lepi prostori, pripravi za svatbe — Prenosišča \$ 0.70
Za obilen obisk se priporoča cenj. rojakom lastnik

EMIL ZIVEC

PATERNAL

Otorio 5085

HOTEL PENSION VIENA

SANTA FE 1938 BUENOS AIRES
U. T. 44 Junca 5207

Oddajajo se lepe zračne sobe z zdravo in domačo hrano od \$ 2.— dalje.

POSTREŽBA PRIJAZNA

Posamezen obed \$ 0.70
DOBRE ZVEZE NA VSE STRANI
Rojakom in rojakinjam se priporoča

E. KRAVANJA

☆ SLOVENCİ DOMA IN DRUGOD ☆

VESTI IZ DOMOVINE

Za uvedbo splošnega ljudskega zavarovanja

Pred nekaj meseci sta dva jugoslovanska zdravnika potom listov sta vila predlog, da naj bi se v Jugoslaviji čimprej uvedlo splošno ljudsko zavarovanje za primere bolezni, porodov, nezgod, onemoglosti, starosti in smrti. O tem predlogu so se bavile tudi razne organizacije zdravnikov. Isti predlog je prišel tudi na dnevni red zdravniškega kongresa, ki se je vršil od 7. do 10. septembra t. l. na Bledu.

Zdravnika utemeljujeta svoj predlog, da je uvedba splošnega ljudskega zavarovanja potrebna poleg mnogih koristi za ljudi tudi vsled tega, ker ima Jugoslavija veliko krajev in pokrajin brez zdravnikov, na drugi strani pa mnogo zdravnikov brez pacientov in brez zaslužka. Predlagateljica sta svoj predlog konkretizirala, da bi ga zdravniki na svojem kongresu v resoluciji predložili ministru socialne politike in narodnega zdravja.

Zdravnika priporočata, da naj bi se splošno ljudsko zavarovanje izvedlo v etapah in sicer najprej za primere bolezni in porodov, kakor je to tudi pri delavskem zavarovanju. To zavarovanje naj bi bilo obvezno za vse osebe, stare od 16 do 65 let, ki nimajo nad 3000 Din dohodkov, če živijo same, in ne nad 5000 Din, če morajo skrbeti za družine. Ta meja dohodkov velja za prebivalstvo v mestih, do čim bi bilo zavarovanje po vaseh obvezno za osebe, ki nimajo nad 1500 Din dohodkov, če skrbijo same zase, in ne nad 2500 Din, če imajo družine. Iz splošnega zavarovanja bi bile izvzete osebe, ki so že deležne zavarovanja po zakonu o zavarovanju delavcev.

Organizacija splošnega ljudskega zavarovanja naj bi bila izvedena po načelu samouprave in v vsaki banovini naj bi imela svojo samostojno ustanovo. Zavarovanci bi plačevali svoje prispevke sorazmerno s svojimi dohodki, odnosno z davčnimi dajatvami. Zavarovalnina bo povprečno znašala 15 Din mesečno. Pavšalno zavarovalnino pa bi plačevale občine, banovine in država za prebivalce, ki plačujejo letno manj kot 60 Din davkov in za brezposelne. Ustanove ljudskega zavarovanja bi dajale zavarovancem zdravniško pomoč v primeru bolezni, zdravniške preglede, zdravljenje zob, zdravila, zdravljenje v bolnišnicah in ostalih zdravstvenih zavodih, zdravniško pomoč pri porodih, stroške za pogreb, poleg tega pa tudi vso zdravniško oskrbo družinskim članom zavarovancev, ki so stari manj kot 16 let ali pa več kot 65 let, hranarina pa pri tem ljudskem zavarovanju ne bi bila uvedena.

Nacijevci v Varaždinu

Kakor zatrjujejo poročila, ki prihajajo iz Jugoslavije, je dotok političnih ubežnikov z Avstrije še vedno velik in se v njihov glavni tabor v Varaždinu stekajo še vedno hitlerjevci iz sosedne republike.

O življenju v varaždinskem taboru, čitamo v domovinskih listih naslednje:

Največ hitlerjevskih beguncev je v taborišču v Varaždinu. Žive strogo vojaško kakor v kasarnah. Varaždinski trgovci so hvaležni usodi, da je pritirala te hitlerjevce v Varaždin, kajti prodali so jim že mnogo blaga. Hitlerjevci imajo dovolj denarja ter se preživljajo sami. Varaždinski meščani so raznašali vest, da jim plačuje hrano varaždinska občina, kar pa je ta dementrala. V Varaždin prihaja še vedno dosti novinarjev z vseh koncev in krajev, toda komanda taborišča je prepovedala sprejemanje kakršnihkoli časnikarjev ter dovoljuje obiske le sorodnikom. Ali bodo ostali hitlerjevci v Varaždinu ali pa se bodo kam izselili, n. pr. v Nemčijo, kamor spadajo, še ni znano. Vse pa kaže, da bodo zimo prebili še tu, in varaždinski obrtniki in trgovci so že prosili mestno upravo, naj poišče za nje primene prostore. Zdaj so nastajeni namreč v šolskem posloppju, iz katerega pa bodo morali te dni ven, ker se prične šolsko leto. Odborniki in trgovci namreč ne bi radi izgubili tako dobrih kupcev. Saj so že doslej v pičem mesecu nakupili 540 srajc, 800 parov čevljev, 600 metrov sukna in drugih stvari za nad 200.000 Din. Takega prometa varaždinski trgovci in obrtniki najbrže že dolgo niso imeli.

Denar, ki gre v dim

Statistiko o potrošnji cigaret in tobaka je izdala uprava državnih monopolov. Med potrošniki je na prvem mestu savska banovina (Hrvatska), ki je izdala za tobak in cigarete v enem letu 324.600.000 Din. Savski sledi dunavska banovina z izdatkom 238 milijonov. V dravski banovini (Sloveniji) je šlo za tobak 154 milijonov in pol ter odpade na Ljubljano 37 milijonov, na Maribor 36 milijonov, na Celje pa 21 milijonov dinarjev. V Beogradu pa so izdali toliko, da znaša ves konzum tabaka in tobačnih izdelkov v državi vrednost od ene milijarde in okroglo 15 milijonov dinarjev.

Stara trta

V prijazni vasi Zagrič v primskovski fari imajo pri Bajčevih (Mrzel) trto, ki je že 200 let stara. V obsegu meri nad pol metra in v premeru ima tudi skoro četrt metra. V dobrih letih je obrodila do 100 litrov vina.

Metlika dobi vodovod

Metlika bo do jeseni dobila svoj prvi vodovod. Z delom se je že pričelo. Voda bo zajeta pri izviru Obrha. Za zgradbo vodovoda bo občina najela posojilo 150.000 dinarjev, kar se bo amortiziralo v 10 ali 15 letih.

Umor na Kumu

Na Kumu je na Jernejevo nedeljo vedno zelo živo. Ljudje prihajajo z vseh strani, obenem pa je to čas kuhanja žganja. Iz Zagorja sta prišla na Kum dva orožnika, da nadzirata množico in preprečita morebitne pretepe, ki so na takih romanjih tako radi, iz Radeč pa je prišel financar, 38-letni Anton Kovačič, da nadzira kuhanje žganja pri kmetih. V gostilni na Kumu so pili razni fantje iz kumljanskih hribov in nekaj delavcev iz Zagorja, ki so zaposleni pri gradnji ceste iz Radeč do Litije.

Baje je Kovačič nekaj izzival, po drugih poročilih spet je menda nasprotoval nekemu žganjekuhu ali kaj, pa so ga neznani fantje zunaj gostilne napadli ter mu zadali okrog osem vbodov v telo. Močno krvavečega je obvezal za silo neki zdravnik iz Zagebra, ki se je baš mudil na Kumu, na to pa so ga prenesli v dolino ter z vlakom odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer pa je že naslednji dan podlegel poškodbam.

Orožnika sta takoj na Kumu aretirali nekaj fantov, nekaj pa so jih aretirali v Zagorju, a ni še znano, kdo je storilec, kakor tudi ni znano, zakaj so Kovačiča napadli.

VESTI S PRIMORSKEGA

Preganjanja v Nabrežini in okolici

Odkar so fašistične oblasti uvedle sistem, da o aretacijah in konfirmacijah po naših krajih nikomur nič ne javijo, niti prizadetim družinam ne, minejo včasih dolgi tedni in meseci, preden širši krog ljudi izve o novih obsodbah in preganjanjih. Tako še sedaj ni nič znanega, kako je z onimi fanti, ki so jih karabinerji aretirali v Nabrežini in okoliških vaseh že koncem junija. Baje še nobeden izmed teh fantov ni bil do sedaj izpuščen iz zapore in fašistične oblasti pripravljajo najbrže na tihem velik proces proti njim.

Koncem avgusta se je število nabrežinskih aretirancev pomnožilo še za enega: Stankota Caharijo, 21-letnega fanta, ki je služboval pri vojaki, si je policija dala izročiti od vojaških oblastev. Zaprli so ga v tržaški Coroneo in ga baje dolžijo protirežimskega delovanja.

Po Krasu se širijo vesti, da je bilo v prvi polovici septembra aretiranih v Nabrežini, v Slivnem, Šempolaju in drugih vaseh še več drugih fantov in je zato sklepati, da pripravlja fašizem spet kak proces v velikem obsegu proti našim ljudem.

PREISKAVA BREZ KONCA

V Gabrovici pri Mačkovljah je bil aretirani že septembra lanskega leta 28-letni Franc Ivančič. Odvedli so ga v zapore pod pretvezo, da rovari proti državi in fašizmu. Ivančič že več ko leto dni sedi v preiskovalnem zaporu in še nobenega znamenja ni, da nameravajo začeti proti njemu sodno postopanje, ki naj razčisti njegov položaj.

KER SO ŠLI ČREZ MEJO

V Šmartnem v Brdih so bili aretirani Josip Koren, star 23 let, ter njegova tovariša Franc Kristanič in Franc Fikar; obdolženi so, da so brez potnega lista šli preko meje v Jugoslavijo ter se od tam spet vrnili.

V DOLGOVIH

Kakor drugod po naših krajih, tako se opažajo tudi na Vogerskem znaki vedno hujšega gospodarskega propadanja naših ljudi. Tekom enega leta so bile prodane goriškemu Montu za smešno nizke cene tri kmetije: Beltrama, Žižmondova in Petrovčičeva. Tudi ostali posestniki na Vogerskem vedno bolj ležejo v dolgove ter jih po večini čaka podobna usoda.

IZPODRIVANJE NAŠEGA JEZIKA IZ CERKVA

Iz Ilirske Bistrice poročajo: Razne predloge so že stavile znane osebnosti fašističnega režima, da bi se izpodrinila slovenska beseda iz naših cerkva in cerkvenih obredov sploh — Slovenska pesem pri procesijah je že uradno prepovedana, ravno tako je uradno prepovedano nositi v procesijah zastave s slovenskimi napismi. Zadnje čase pa se je vrela ostra borba za to, da bi se uvedlo po naših cerkvah latinsko petje in da bi se v latinščini molile vse one molitve in izvrševali vsi obredi, ki so se do zdaj vršili v slovenščini. Zlasti velik propagator tega pa je reški škof Santin, ki celo nepričakovano obiskuje duhovnike na župnijah in zahteva od njih, da pričnejo uvajati v cerkev latinščino. Dokler so se za take novotarije potegovalle posvetne oblasti, se ne moremo čuditi. Kako pride cerkve ni dostojanstvenik do takih predlogov, tega si pa ne moremo tolmačiti. Mar res hoče, da se naše, včasih tako verno ljudstvo popolnoma odtuji cerkvi in Bogu. Kajti našega človeka, ki je navajen, da se gotovi cerkveni obredi vršijo v njegovem jeziku, bodo take novotarije samo odtujevale. Saj se je pri nas v desetih letih ravno v verskem pogledu toliko poslabšalo, da se ne da povedati. In kje naj iščemo vzroke? Cerkevne oblasti se morajo vsekakor tudi zavedati svo je krivde.

(Istra)

NOVE POTUJČEVALNICE

Letošnje leto so sezidali zlasti veliko novih šolskih posloppju po Vipavskem, pa tudi po Istri in drugod. — Zdaj višajo na Opčinah enonadstropno in obširno šolsko posloppju, sezidano pred vojno. Z letošnjim šolskim letom pa so otvorili novo šolo v Dragi pri Dolini. Otvoritvi šole je bila pridružena — kot je to v navadi zadnja leta po naših krajih — tudi veselica s plesom in drugimi zabavnimi točkami. Na vse načine maože potujčevalnice po naših krajih.

Trgatév v evropskih vinogradih

Z MIRNIM SRCEM SE LAHKO ZATEČETE

ZASEBNO KLINIKO

Calle Ayacucho 1584 U. T. 41 - 4985 Buenos Aires

V VSAKEM SLUČAJU

KO ČUTITE, DA VAM ZDRAVJE ZDRAVNIKE IN NAJMODERNAŠI KLINIKI SPECIALIZIRAN NI V REDU. NAŠLI BOSTE V NEJŠE ZDRAVSTVENE NAPRAVE

UPRAVITELJ NAŠ ROJAK DR. K. VELJANOVIĆ

NAŠA KLINIKA JE EDINA SLOVANSKA KLINIKA. KI SPREJEMA BOLNIKE V POPOLNO OSKRBO, IN SICER PO JAKO ZMERNIH CENAH. IZVRŠUJEMO TUDI OPERACIJE

POSEBEN ODDELEK ZA VSE ŽENSKÉ BOLEZNI IN KOZMETIKO

Sprejemamo od 14. do 20. ure.

S Cola pri Re-pentabru

Zdaj imamo po Krasu že samo italijansko učiteljstvo in povečini ženske. Med zadnjimi slovenskimi učitelji, ki so jih spravili v notranjost, je bil naš. Predstavili so ga v Abruzzi, v zaplemarjen kraj, kjer ima vrhu vsega križe z nerodnimi in umazanimi otroci. Med njimi bo moral preskušati, kaj pomeni italijanska za nesljivost in ljubeznivost.

Sedanja šola je res nekaj posebnege. Včasih so se otroci učili, danes telovadijo, delajo izlete. Učitelji se spomnijo, da je treba kam na izlet, obljubujejo otrokom to in to, da se bodo peljali zastopj po železnici in podobno. Ko pa pridejo v Dol do postaje, jim razodene, da so zamudili in da bodo šli peš v Dutovlje, ali kam drugam. Tako lažejo otrokom o dobrotah, ki jih nikjer ni. Otroci obratijo obleko, zapravljajo denar, doma ne delajo, v šoli se ne uče — ni čuda, da so doma nezadovoljni in da trezni kmetje otroke kratkoma sezujejo, da ne bi mogli na izlet.

Napravili so nam vodovod, a obstal je na Poklonu. Vrhovi in drugi se jezijo, da je prišel samo do župana, kakor da ga naprej od njega ne rabijo.

Grozja je po zgornjem Krasu malo, ker je cvelo v dežju. Kaže, da bo teran pri nas po 4 lire na debelo, ne na drobno. Na spodnjem Krasu bo pridelek veliko boljši.

STVARI, KI SO MOŽNE SAMO POD ITALIJO

Zagrebski "Istri" pišejo s Krasa: Na Krasu niso zanimive samo svetovnoznane kraške jame in luknje, ne samo teran in "pršut", ampak tudi nekaj drugega. Ta specialiteta so kraška ljudska sodišča, vsaj nekatera. Zato so pa naši ljudje, ki imajo posla z njimi, res pravi reveži, zaradi besede in predvsem zaradi denarja. Da vam povemo en primer:

V nekem večjem kraju na Krasu ob stoji tako sodišče, v katerem sedi gospod sodnik pravega in čistega slovenskega imena, ki si ga je seveda prekrstil. Zna pač bolje slovenski nego italijanski. Tajnik je tudi Slovenec — dvakrat krščen. Za tolmača fungira istotako Slovenec s prekrščenim priimkom. Oba znata najbolje slovenski jezik. Tožena stranka pa ne zna niti besedice italijansčine in mora imeti omenjenega tolmača za italijansčino. Stranka torej pove svoje zadeve v slovensčini in tolmač jih prevede na italijansčino, kakor to zahtevajo paragrafi, in oba, sodnik in tajnik, lepo poslušata italijanski prevod in ne marata slišati slovenski izvornik, čeprav ga bolje razumeta in sta ga že slišala. To seveda jih nič ne ovira pri njihovem delu. Torej Slovenci se v svojem jeziku ne smejo razumeti in proti vsej logiki morajo vzeti tolmača, četudi so že stvar slišali in umele. Tudi sami Italijani se tej komični zadevi od srca smejejo, češ, da Slovenec Slovincu v italijansčini pove, kar je prvi Slovenec povedal. V letu Gospodovem tisoč devetsto trideset četrtim....

USODA BARKOVJANSKEGA KONSUMNEGA DRUŠTVA

Delavsko konsumno društvo v Barkovljah, ki ima svoje prostore v nekdanjem Narodnem domu in ki je že mnogo let uspešno delovalo, je dobilo komisarja. Gostilno omenjenega društva, ki jo je imel v najemu neki Italijan, so oblasti zaprle, pa se bo v njen najbrž nastanil dopolavoro.

IZ ŠEMPASA

Gospodje, ki upravljajo šempaško občino, so kaj radodarni. Pravijo, da, sicer po naredbi "Duceja", dobi vsaka nezakonska mati za dečka 70 lir, za deklico 50 lir občinske podpore na mesec. V slučaju pa, če se nezakonska mati poroči v istem letu, ko je bil rojen otrok, dobi na občinske stroške vse potrebno pohištvo. Slaba stran te metode pa je v tem, da potem, koje mati enkrat poročena, čeprav živi v najbednejših razmerah nima več pravice do podpore.

Leto za letom padajo cene poljskim pridelkom, dajatve pa se stalno zvišujejo. Da se našemu kmetu na noben način več ne splača obdelovati svojega polja, nam dokazuje ta-le slučaj:

Neka vdova iz šempaške okolice, ki nima razen enega travnika ničesar, je dala pokositi ta travnik in seno peljela na prodaj v Gorico. Za prevoz sena je morala seveda najeti voznika, v Gorici plačati razne pristojbine tako, da ji je ostalo od izkupička reci in piši vsega skupaj 17 lir. S tem ostankom naj bi plačala pred vsem koscem dnino in razne neposredne davke tako, da ji ostane od vsega še manj kot nič. Ni se treba torej čuditi, če je naš kmet pod dolgovi in mu preti popoln gospodarski propad.

BANCO GERMANICO

je poklonil povodom XXXII. Mednarodnega evharističnega kongresa svojim poslovnim prijateljem slovenske narodnosti Lebanovo učno knjigo španskega jezika, hrvatskim klijentom pa "Praktični priručnik hrvatsko-španjolski", ki ga je sestavil D. Belamarić.

Cankarjevo „Pohujšanje v dolini šentflorjanski“

Vkljub znatni delavnosti dram. odsekov naših izseljenskih društev, naše tukajšnje občinstvo doslej še ni imelo prilike, da se seznanj z oderskimi deli našega velikega pisatelja Ivana Cankarja. Pred leti je bil resda uprizorjen "Jakob Ruda", a to je začetniška Cankarjeva drama, o kateri je pisatelj sam tako le sodil, ko so jo imeli uprizoriti prvi krat v Ljubljani, v letu 1900: "Čital sem, da bodo igrali mojega 'Rudo'. Jaz sem razveden, kaj bodo napravili iz njega; mnogo ne bodo mogli, ker je delo preveč nezrelo". Pred nedavnim je šel tu na oder "Hlapec Jernej", ki ga pa Cankar ni spisal za oder, marveč kot povest, ter so se šele drugi lotili njegove dramatizacije: Skrbnišek in Delak, vsak na svoj način; kakor znano, smo v Buenos Airesu videli Delakovo dramatizacijo, uprizorjeno z lepim uspehom.

Med prava Cankarjeva oderska dela, kjer se nam naš pisatelj kaže velik, svojevrsten, originalen tudi na tem polju umetniškega ustvarjanja, spadajo: "Za narodov blagor", "Hlapci", "kralj na Betajnovi", "Pohujšanje v dolini šentflorjanski" in "Lepe Vida". V oderskem oziru najbolj efektivno delo pa je gotovo "Pohujšanje", čigar uprizoritev je sedaj napovedalo Izseljensko društvo "Tabor". "Pohujšanje v dolini šentflorjanski" je farsa v treh dejanjih, katere vsebina je, v glavnih potezah, naslednja:

Krištof Kobar, "umetnik, potepuh in razbojnik", ki kolovratil po svetu s svojo lepo družico Jacinto, se pred-

stavi zlodeju kot Peter, nedolžna sirota iz doline šentflorjanske, nekrščansko zatajeni sin, ki so ga našli pred 25 leti pod vrbo skritega in v plenice povitega, ter sklene z zlodejem pogodbo: pomagal mu bo pohujšati vso lepo dolino, zlodej pa bo skrbel, da se bo Petru dobro godilo — pokazal mu bo one, ki so pred petindvajsetimi leti zakrivali greh, da jim bo Peter mogel izsiljevati denar.

Krištof Kobar pride v dolino šentflorjansko in njegov prihod povzroči veliko razburjenje v vrstan rodoljubov. Pri županu se zberejo, da se pomenijo, kako naj se čednostna dolina upre pohujšanju. Nedolžnega učitelja Šviligoja so poslali gledat, kaj uganja pohujšanje v brlogu, kjer si je postlalo, da bodo vedeli, kako treba začeti vojsko proti njemu. Učitelj Šviligoj privede s sabo zlodeja, katelega je bil srečal na cesti in ki se mu je predstavil kot učenjak, po imenu Konkordat, ki je s Francoskega doma in je prišel študirat dolino šentflorjansko. Oba morata pripovedovati, kaj sta videla in slišala. Zlodej tako spretno vrši svoj posel, da seže tekom njegovega pripovedovanja pohujšanje v srca rodoljubov. Že se pripravljajo, da bi se izmuznili iz županove hiše, a jim župan zastavi pot: priveže jih na dolgo nit, da bi jih pohujšanje ne speljalo "do tistega smradljivega zneza"; in jih tako privezane pošlje domov. Zadnji v tej žalostni vrsti rodoljubov je seveda nedolžni učitelj Šviligoj.

Župan se baš odpravlja spat, ko plane skozi okno Krištof Kobar; pred

stavi se mu kot sin ter zahteva od njega denarja. Prav tako izsilil denar iz županje in dacarja ter še iz cele vrste rodoljubov. Njegov brlog, kjer živi z Jacinto (II. dejanje) je že ves poln blaga, pa še vedno prihajajo rodoljubi ter prinašajo "rokovnjaču" svoj neprosto voljni davek. Zgodi se tedaj, da pribeži h Krištofu Kobarju in njegovi družici pravi Peter, resnična sirota iz doline šentflorjanske, lačen iz raztrgan; Krištof Kobar mu obljubi raj na zemlji, a pod enim pogojem: nikomur ne sme pravi Peter — popotnik — povedati, kdo da je.

Vsa trojica se preseli v razkošen grad in živi tam nad vse udobno. — Krištof Kobar pa zavoha, da bo konec glorie; ve, da ga išče postava in se zato pripravi na beg. Prej pa še povabi na svatbo vse rodoljube iz čednostne doline šentflorjanske, ki se pri njem napijejo in navdušijo (III. dejanje). Vprav ko je njihovo navdušenje doseglo vrhunec, se priziba postava. Sleparski Peter pa je medtem že zbežal s svojo Jacinto. Za njim plane še orhamočeni zlodej, ki ga je bil Krištof Kobar oclganil, ter izgine smrdeč. Rodoljubom se odprejo oči. V hudi jezi hočejo planiti na popotnika, na pravega Petra, a jih župan zadrži: obrazloži jim, da je pohujšanje osramočeno zbežalo iz doline šentflorjanske, katere čednost je ostala "neomajana in neomajana". In z lepo, pesmijo slavijo rodoljubi svojo zmagovo.

To bi bilo, v glavnem, zunanje ogrodje "Pohujšanja", ki ima pa globlji pomen in je farsa sama sijajna Cankarjeva revanša nad slovenskimi krogi iz tedanjih časov, ki so se odlikovali po popolnem nerazumevanju njegovih del in težnji ter so mu v grobih besedah očitali pokvarjenost in razuzdanost. Na nekaterih mestih (v drugem dejanju) govori Cankar sam iz ust Krištofa Kobarja (Petra) ter daja duška svoji bolesi, svoji užaljenosti ter svoji jezi napram rodoljubom, ki jih v "Pohujšanju" vidimo v vsej njihovi smešni resnosti in klavrni hinavščini. O prenesenem pomenu te Cankarjeve farse ne bomo tu podrobneje govorili, ker bo to stran osvetlilo kratko predavanje, ki se bo vršilo tik pred uprizoritvijo.

Za "Pohujšanje" so ustvarili veliko zanimanje med našim občinstvom mnogi, ki farso poznajo, ker so videli njeno uprizoritev na odrih v starih krajih, ali pa so delo čitali. In ni nobenega dvoma, da je to igra, ki jo mora vsak videti, ako se le količkaj zanima za našo slovensko odersko umetnost.

Tudi je dram. odsek Tabora poskrbel, da bo uprizoritev res vredna takšnega pisatelja, kakršen je Ivan Cankar. Vloge so srečno razdeljene in z veliko potrpežljivostjo izpiljene tako, da bo uprizoritev "Pohujšanja v dolini šentflorjanski" gotovo pomenila važen dogodek v zgodovini našega tukajšnjega izseljenskega odra.

Jacinto nam poda gčna. Mary Lipičarjeva, nova pridobitev "Taborvega" dram. odseka. Krištofa Kobarja bo igral Ivan Matajurc, ki obeta, da bo pokazal še mnogo več, nego je ustvaril pred leti kot glavni igralec v "Anfisi". Izrednega "Zlodeja" homo videli v Srečku Špuli, nad vse rodoljubnega župana pa nam poda Matko Simčič. Ivanu Bergincu, ki je ustvaril v "Zemlji" tako naravnega "hlapčeta", je bila poverjena vloga učitelja Šviligoja in homo v njem videli posebljeno nedolžnost doline šentflorjanske, polno vseh rodoljubnih čednosti. Tudi vse druge vloge, od oblastne županje do jezikave ekspeditrice, od nečednega Dacarja do skopušnega štacunarja, paragrafastelega notarja in pobožnega cerkovnika, so v sigurnih rokah in smemo zato pričakovati, da bo uprizoritev "Pohujšanja" — kakor smo že rekli — res vredna našega velikega pisatelja.

Kakor v časih pred vojno: nadvojvoda Evgen Habsburški sprejema vdavnostne poklone v avstrijskem mestu Eisenstadt-Stanitz, kjer so princa Ottona proglasili za častnega meščana

Clínica Médica "SLAVIS"

Ravnatelj: Dr. D. CALDARELLI

Upraviteljica: bolgarska rojakinja dra. Radka Ivanović
Vestno zdravljenje notranjih, želodčnih in srčnih bolezni.

SPOLNE BOLEZNI

(Kapavico in sifilis)

zdravimo po modernem in sigurnem nemškem načinu.

Posebna sprejemna soba in poseben ambulatorij za ženske, ki jih zaupno zdravijo zdravnice, specializirane v vseh ženskih boleznih.

Govorimo jugoslovanake jezike in sprejemamo od 10. — 12. ure ter od 3. — 7. popoldne

ZMERNE CENE

OLAJŠAVE ZA PLAČEVANJE

SAN MARTIN 522, II. nadstropje

U. T. 31 Retiro — 1619

ZA POUK IN ZABAVO

KAKO LJUDJE JEDO

Odkar so ljudje na svetu, so jedi dajali značaj skupne zadeve in ni čudno, da so v tem pogledu izobličili neke posebnosti in prepise, ki so postali šega. Razlikujemo tu lahko pred vsem dva velika kulturna kroga, ki bi ju lahko imenovali evropski in vzhodnjaški.

V evropskem področju je prevladoval vedno patriarhalni sistem, ki bi ne mogel pojmiti, da bi žena in hči ne smeli sedeti pri skupni mizi.

Na vzhodu pa prevladuje patriarhat, pojeđin se tu udeležujejo samo moški, ženske pa jim le strežejo. Po gostiji se lahko nasitijo z drobtinami in ostanki, ki so padli "gospodarjem" z mize.

V tem je bistvo vsega skupnega uživanja namiznih dobrot, dočim igra ta vnanja izpopolnitev zadevnega orodja in večje ali manjše razkošje le podrejeno vlogo.

Še mnogo stoletij po našem štetju so ljudje skoraj povsod jedli s presti in so posamezne porcije pripravljali tudi tako, da ni bilo treba nikomur biti neroden. Od ljudstva do ljudstva pa so se razvili še posebni običaji, ki naj bi nekako standardizirali dobro vedenje pri mizi. A to dobro vedenje razumejo poedina ljudstva seveda precej po svoje. Dočim imajo Kibuji v vzhodni Afriki predpisano navado, da se po gostiji medsebojno bijejo po glavah s kostmi, ki so ostale od mesa, predpisuje arabska navada spet to, da moraš med jedjo uživati tudi glasbo in ples žensk. Na Kavkazu drgnejo ženske tilnike in čela svojih zapovednikov s hladilnimi dišečimi vodnicami, da lažje prenašajo napor pirovanja. Med Evropeci je spet ženski kot gospodarici hiše določeno častno mesto pri mizi. In to je glavno. Ves vnanji blišč s srebrom, damastom, cveticami in dovršenimi oblikami ne more nadomestiti tega, kar človeku ni dano v njegovi notranjosti.

Najlepše vidimo to, če si ogledamo navade pri mizi, ki so se ohranile še tu in tam na deželi, med kmeti, prav iz začetkov naše civilizacije. Tu izmolijo najprvo molitev pred jedjo in jedo potem moški in ženske, odrasli in otroci v svečanem molku iz iste skledke. Enakomerno gre ta iz rok v roke ali pa zajame vsak po redu iz nje, ne da bi pri tem kazal živalskega poželjenja. Nihče ne more trditi, da bi v tem najpreprostejšem načinu jedi ne bila visoka kultura.

o—o—o

Zgodovina linotypea

Ko se je v drugi polovici prošlega stoletja pojavil prvi stavni stroj, so se ga črkostavci bolj ustrašili nego razveselili, kajti slično kakor tkalci,

so se bali, da bo zavladata z njegovo uvedbo v porabo velika brezposelnost v njihovi stroki. Toda prvi stavni stroj niti oddaleč ni bil takšen, kakršen je dandanašnji. Ideja je pač bila tu, ideja, a tehnični problem je bil tako velik in zapleten, da so morali preizkusiti nešteto možnosti, preden je prišlo do prve zadovoljive konstrukcije. Ta se je posrečila šele Otmarju Mergenthalerju iz Wuesttembergu.

Tudi v strokovnih krogih 'črne umetnosti' so dolgo dvomili nad praktično vrednostjo stavnega stroja in se niso hoteli sprijazniti z mislijo, da se da izvršiti nelahko delo stavka povsem mehanično. Z udarci na klaviaturo, ki sujejo črke iz magazinov v formo za vlivanje, problem še oddaleč ni bil rešen. Poglavitna naloga je obstojala v razbiranju črk, to je v pre sledkih med črkami in besedami, s katerimi je šele mogoče napraviti harmonično vrsto. To stvar je uredil šele Mergenthaler, ki je uvedel v stavni stroj matrice, ki se po vsakokratni uporabi vrnejo zopet v zalogo.

26. julija 1884 je Mergenthaler predvajal ta tip stavnega stroja pred krogom interesentov v Bartimoru. — Čez dve leti je stroj izpopolnil in uspeh, ki ga je dosegel s tem, je bil tolik, da so se čudili izumu ne le kapitalisti, ki so se takoj interesirali za izum, marveč tudi predsednik Združenih držav, ki je prišel pogledat najnovejšo tehnično čudo. Ta tip stavnega stroja so imenovali linotype zaradi vrstne ureditve črk. Tako je stavni stroj, ki ga je Mergenthaler pozneje še predelal, nastopil zmagoslavno pot po svetu, v Evropo pa je prišel prvič leta 1894. Prvi stroj so namestili na Holandskem, nato v Berlinu, kjer ga je kupilo najprej Scherlovo založništvo.

Leta 1896 se je osnovala Mergenthalerjeva tvornica za stavne stroje, ki je odprla prosto pot stavnim strojem v osrednji in vzhodni Evropi. Istočasno je nastala tudi tvornica v Berlinu in že leta 1899 so napravili prvi stavni stroj v Nemčiji. Danes ima Nemčija že nad 6000 linotypov, ne stavijo samo dnevnikov, ampak tudi knjige, adresarje, kataloge, pa tudi stavek za akcidenčni tisk.

Izumitelj Mergenthaler je bil že od otroških nog navdušen za tehniko. Njegov oče je bil urar in pri njem se je navzel veselja do te stroke. Oče ga je dal v uk k svojemu bratu, ki je bil tudi urar. Ko je absolvirao učno dobo pri njem, se je napotil v Ameriko, kjer je začel delati v neki tvornici. Napredoval je zelo hitro, svoje izumiteljsko delo pa je zaključil s kon konstrukcijo in izboljšanjem stavnega stroja.

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

FOTO "DOCK SUD"

Darujem za vsakih šest slik eno sliko v barvah

MARKO RADALJ
Specialist v modernem slikanju.
Facundo Quiroga 1275, Dock Sud

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

Kaj povzročajo vnetje slepiča

Lovci za mikrobi so v zadnjem času zabeležili zopet velik uspeh. Izsledili so povzročitelja vnetja slepiča, ene izmed bolezní, ki se jih ljudje najbolj boje.

Že prej so v slepiču našli cela gnezda bacilov, a da bi bili ti povzročitelji bolezni, ni nihče prav verjel, saj živijo isti mikroorganizmi v ogromnih množicah tudi v popolnoma zdravem črevesju, pa vendar ne povzročajo nobene škode. Zadovoljili so se s hipotezo, da utegnejo ti neškodljivi bacili pod nekimi neznatnimi pogoji postati vendarle zelo nevarni, a doka za to hipotezo ni bilo.

Sedaj pa je napravil bakteriolog prof. Gins zanimivo odkritje. Dognal je namreč, da so lovci za povzročiteljem nevarnega vnetja napravili to majhno napako, da so pustili med od vzajem bacilov iz odrezanega slepiča in nastavitvijo kulture v laboratoriju preteči preveč časa, pol ure in še več. V tem času je poginila večina klic in teh seveda ni bilo mogoče več vzrediti. Prof. Gins je storil drugače. Skrajšal je ta čas na minimum in je tako ugotovil polno vsakovrstnih bacilov, ki ne ljubijo ne zraka, ne svetlobe in ki jih prej v vnetem slepiču nihče ni opazil. Ti bacili po vsej priliki ne gnezdijo v zdravem črevesju in so tedaj v vzročni zvezi z vnetjem. Kar pa je najbolj čudno, je to, da jih je Gins pri

Zastopnik švedske v Ženevi, Sandler, ki je prepracoval zasedanju Zveze narodov povodom vstopa Rusije v to meddržavno organizacijo

obolelih osebah našel ne samo v slepiču, temveč tudi v — ustih. To je ugotovil v vsakem izmed preiskanih primerov. Očitno je, da so se škodljivci naselili najprvo tu in so potem po krvnih poteh dospeli v slepič ter povzročili vnetje.

Ginsonovo odkritje je presenetljivo, a vendar ni nepričakovano. Baš v zadnjih letih se je nauk o boleznih, ki imajo svoj izvor v ustih, zelo pogloobil. Ta nauk pravi, da se v ustih, zlasti ob koncih zobnih korenin tvorijo majhna, samo roentgenološko doznjavna ognjišča gnilobe, ki so trajna nevarnost za ves organizem. Zobom in ustom večinoma ne škodujejo posebno, a za to se od tod širijo bakterije s krvjo po vsem telesu in povzročajo vsakovrstne trdovratne bolezni,

kakor revmatizem v sklepkih, vnetje obisti, bolezni žolča itd. Te bolezni se povračajo navzlic najboljši zdravniški obravnavi vedno znova — baš zato, ker imajo svoj izvor popolnoma drugje nego tam, kjer se kažejo, in ker je ta izvor tako težko dosegljiv. Šele če se izdere zobna korenina, ki vsebuje te bacile, preneha bolezen kakor presekanje.

Navzlic pretiravanju, ki so ga počeli s tem spoznanjem zlasti v Ameriki, je zdravilni vediti vendarle bilo v veliko pomoč. In v veliko pomoč bo zdravljenju vnetega slepiča tudi Ginsonovo odkritje o istovetnosti med nekimi bacili ob zobeh in v slepiču. Medicina je dobila tako učinkovito orodje v roke, da se ta nevarna bolezen ozdravi in odpravi.

KLINIKA SPECIALISTA ZA JUGOSLOVENE

ZDRAVIMO

SIFILIS 606-014. — Moderno zdravljenje
BLENORAGIA. — Moderno zdravljenje brez bolečin. — Prostatitis vnetja in spolne bolečine.

KRVNE BOLEZNI. Slaba kri — oslabelelost

SRCE. Srčne napake — hibe.

ŽELODEC. Čreva — kislina — jetra.

Želodčne bolezni se zdravijo, vzrok, od kje izvira bolezen, po profesorju Glassner, zdravniku u niverze na Dunaju.

KOSTNE BOLEZNI. Sušica.

REVMATIZEM in OBISTI. Kila — zbadanje.

GRLO, NOS, UHO. Zdravljenje mrazlice.

ŽENSKÉ BOLEZNI. Maternica, jajčnik, čiščenje (posebni oddelek)

OTROŠKE BOLEZNI. Rakitika — otrpelost.

NERVOZA Glavobol.

Zarki X — Diatermia — Zarki ultravioletas

LABORATORI ZA KRVNE ANALIZE — Wasserman — Tur —

Izpuščaji — lišaj.

Lastni sanatoriji z nizkimi cenami — Operacije za vse bolezni: jetra, obisti, želodec, maternica, spolovilo

GOVORIMO SLOVENSKO

Urniki: od 10. do 12. in od 15. do 21. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 12.

Pregled SAMO \$ 3.-

Ob nedeljah dopoldne pregledamo brezplačno vsakega, ki se nam predstavi s tem listom

JARMIENTO 1017

ORDINIRA OD 10 DO 12 I 14 DO 20 SATI

SLOVENSKA GOSTILNA

CALLE TRELLES 1167 BUENOS AIRES

(Pol kvadre od Gaone 2400)

ZBIRALIŠČE NAŠIH ROJAKOV OBSIRNI PROSTORI
TER IGRIŠČA ZA KROGLE IN KEGLJE

Ples vsako nedeljo - Domača - postrežba - Zmerne cene

- Vsak rojak je dobrodošel -

DARUJEM

povečano sliko v barvah za vsakih 6 fotografij, ki stanejo od \$ 3 dalje. Naš atelje je odprt tudi ob nedeljah in praznikih

JUGOSLOVANSKI FOTOGRAFSKI ZAVOD "SAVA"

Sava Jovanović — San Martín 608, Buenos Aires

ŽENSKI KOTIČEK

DESET ZAPOVEDI IZ HIGIJENE

Neki Anglež je napisal sledeča pravila:

1. Vstajaj rano, podnevi delaj in leži zgodaj spat.
2. Preprosta mešana hrana pa voda bodi tvoja jed in pijača. Neobhodno potrebni so pa tudi solčni žarki in dober zrak.
3. Zmernost in treznost sta najboljši lek.
4. Snaga obvaruje rje; stroj, ki je večkrat očiščen in namazan, deluje dolgo.
5. Zadostno spanje nadomešča izgubljene moči in jih krepča. Predolgo spanje pa slabi.
6. Obleka naj bo taka, da se v njej svobodno giblješ in primerna vremenским spremembam.
7. Snažna in vesela hiša je srečen dom. Z zabavami se duh sveži in krepi, preveč zabav pa dovede človeka do razuzdanega življenja in do zla.
8. Vesela nprav sladi življenje; žalost in malosrčnost postarata človeka pred časom.
10. Ako delaš z duhom, ne pusti, da postanejo trde tvoje roke in noge. Če se pa živiš z delom svojih rok, neguj svoj duh in skušaj od dne do dne razširiti svoje duševno obzorje.

—o—o—o

BAKTERIJE NA SADJU

V nekem angleškem zdravniškem vestniku opozarja zdravnik dr. Smeall na dejstvo, da so bakterije na sadju zelo nevarne. Smeall svari pred uživanjem datljev, črešenj in grozdja, če niso ti sadeži temeljito očiščeni. Datlji iz Tunisa in Iraka, grozdje iz angleških kolonij, Argentine in z evropske celine, črešnje iz Francije in Anglije so polne streptokokov, bacilov, ki povzročajo kolike, bacilov davice in sličnih kužnih klic. Sadeži, katerim ne olupimo kože, se morajo zategadelj pred zavžitjem temeljito oprati.

KAVA ZA DOTO

V Braziliji imajo zanimiv običaj. Čim se tam rodi deklica, napolnijo vrečo z najboljšo vrsto kave in jo skrbno plombirajo. Šele na dan, ko se dekle zaroči, se sme ta vreča odpreti. Drugič uporabijo kavo iz nje za pogostitev svatov na poročni dan. Ostanek dobiva potem mlada zakonca, ki morata z njim izhajati, kakor zahteva običaj, celo leto.

Migljaji za hišne gospodinje

Orumenele umivalnike, ki pod dolgotrajnim vplivom vode puščajo grde robove in dajejo videz, kakor da niso umiti, osnažimo s solno kislino. Tudi emajlirane banje očistimo na ta način. Toda vedeti moramo, da je solna kislina strupena in razjeda kožo. Pri njeni uporabi treba biti zelo previden; paziti moramo, da niti kapljica te ostre kisline ne pride na golo roko.

ZA NAŠE KUCHARICE

KROMPIR NA OLJU

Zreži olupljeni krompir na rezine, osoli ga in stresi na zelo razbeljeno olje. Ko se koščki lepo zarumene, jih obrni, da se zmechajo in opečajo še na drugi strani. Krompir dobi okrog in okrog lepo rumeno skorjico, kar ga dela zelo okusnega. Seveda treba vzeti fino olje, ki niti najmanj ne diši. Olja porabiš prav malo; lahko ga pozneje odliješ in uporabiš za kaj drugega. Olje je zelo priporočljivo pri pripravljanju hrane, ker je redilno, a ne dela v telesu nepotrebne toščice.

PONOVITEV "Hlapca Jerneja"

V lepi in veliki dvorani, ki so si jo zgradili Armenci v ul. Acevedo, je D. K. D. Ljudski oder preteklo soboto ponovno uprizoril Cankarjevega "Hlapca Jerneja", dramatisiranega po F. Delaku.

Sporod je otvorila godba, nakar je 9-letna članica cordobske "Iskre", hčerka blagajnika omenjenega društva g. Gregoriča, prav lepo deklamirala "Pozdrav iz Córdoba". Prireditve se je udeležila namreč tudi skupina rojakov iz tega mesta, med njimi zastopnik našega lista za Córdoba in okolico g. Anton Mozetič.

Mešani zbor je prav lepo zapel Ferjančičev "Venček"; sledili so nato moški zbor s Prelovčevim "Skrjančkom"; kuplet, pri katerem je bilo spremljevanje na klavirju bolj pomanjkljivo, in pa razni solospevi. — Pevka, ki smo jo imeli priliko pohvaliti že v poročilu o prejšnji prireditvi Ljudskega odra, je ta krat spet navdušila poslušalce s svojim mehkim in čistim sopranom. Kar se tiče solistov, ki sta nastopila z nekaterimi drugojezičnimi solospevi, jima gre, gotovo, priznanje radi ujune požrtvovalnosti in njunega navdušenja; gla-

su pa še nimata takšnega, kakor ga mora imeti pevec, ki hoče sam nastopiti na odru.

Repriza "Hlapca Jerneja" je manj zadovoljila občinstvo nego prva uprizoritev, dasi treba odkritosrčno priznati, da je bil Jernej mnogo boljši nego pri premieri, da je bila tudi vloga študenta boljše podana ter je tudi gosposka v svojih raznih oblikah bila vsaj tako dobro predstavljena, kakor prvi krat. V teh trditvah je samo dozdevno protislovje. V celoti namreč ni bilo one harmonije, one skladnosti, ki smo jo opazili pri premieri. Manjkalo je menda ono ugodno razpoloženje, ki ga v igralcih ustvari zavest, da je dvorana nabito polna, in ki tudi mnogo pripomore k uspehu.

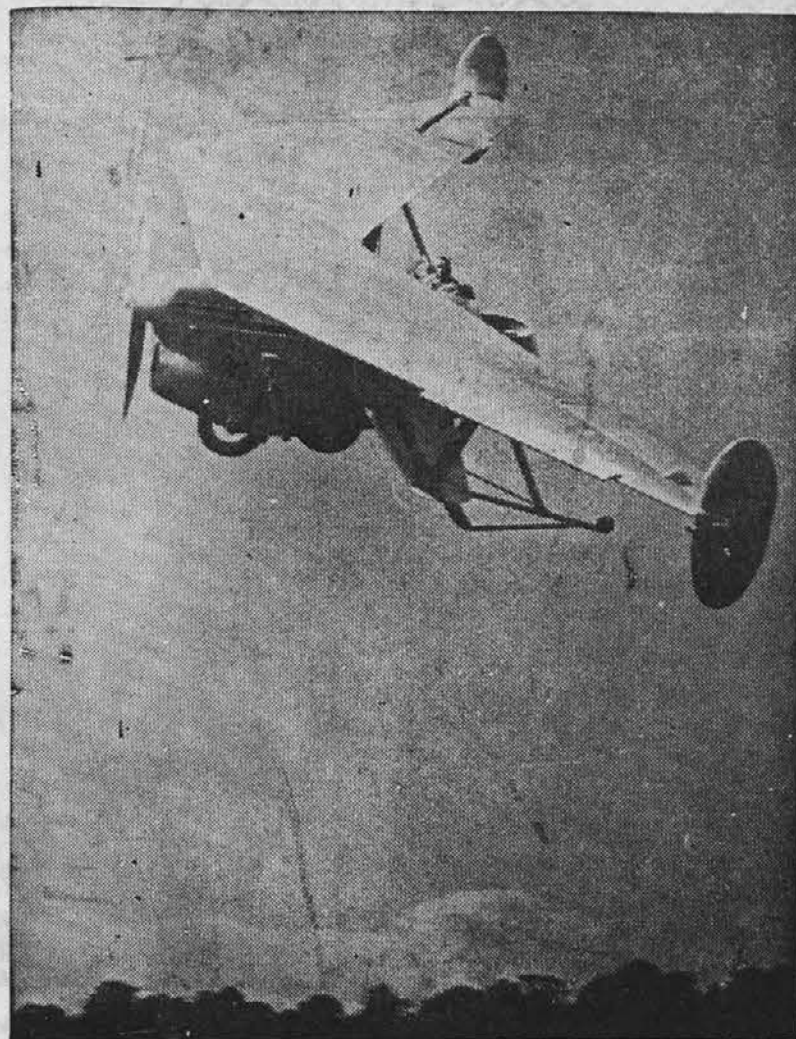
Motile pa so tudi nekatere tehnične pomanjkljivosti: reflektor je bil preveč oddaljen od odra, slepilne luči niso bile srečno izbrane in zmešnjava v elektriški kabini je menda povzročila, da je občinstvo pri zadnji sliki dobilo vpogled v oderske mahinacije. Na novem odru je pač vedno potrebna generalna vaja posebno pri takšnih igri, kot je po Delaku dramatisirani "Hlapec Jernej", pri katerem je uspeh mnogo odvisen tudi od brezhibnega uporabljanja tehničnih pripomočkov. —r.

DOPI SI

V Buenos Airesu,

12. okt. 1934.

V dnevih, ko preživljamo tu, v Buenos Airesu, velike dneve in praznike Mednarodnega Evharističnega kongresa, v dnevih, ko so pripotovali veriki iz vseh krajev sveta v glavno mesto Argentiniije, da se udeleže tukajšnjih slavnosti, je prišla za njimi tudi tužna vest, ki je globoko zarezala v srca vseh zavednih Jugoslovancev. — Bridkostno smo se iznenadili, ko nam je radio sporočil nad vse nepričako-

Novovrstno letalo brez repa so preizkusili na Angleškem

vano vest o tragični smrti našega vladarja Aleksandra I. in francoskega zunanjega ministra Barthoua, ki sta padla v francoskem mestu Marseilleu v izvrševanju svojih odgovornih poslov.

Naš kralj je padel baš v trenutku, ko se je bil lotil dela, da z dobro voljo skuša pomiriti napeto ozračje v Evropi, polno vseh najhujših nevarnosti. Odpravil se je bil na Francosko z željo, da najde, ako le mogoče, mirno rešitev za zapletljive z našimi sosedi in nasprotniki. Da bi preprečil prelihanje nedolžne krvi, je prelihanje j; šel je, dasi je bil opozorjen, da ga čaka nevarnost. Dolžnost ga je klicala in se ji je odzval: njegovo potovanje je bilo v zvezi z važnimi odločitvami v odnošajih med evropskimi državami.

Cela desetletja so mu prizanašale sovražnikove krogle v bojih za domovino; ni mu prizanesla krogla, ki jo je sprožil proti njemu plačanec, krivnik, najet od izdajalcev, izvržkov one

ga naroda, katerega je sam tako goreče ljubil.

Umrli je kot junak in vladar, izvršujoč svoje odgovornosti polne posle z odločnostjo in neustrašenostjo, po zgledu svojega očeta Petra Osvoboditelja in drugih prednikov, ki so s svojo krvjo, skupno z drugimi junaki Srbov, Hrvatov in Slovencev, izpričevali svetu, da hočejo svobodo ali pa pogin vseh Jugoslovancev. Umrli je mu čeniške smrti in njegov duh bo ostal med nami vedno živ. Daj Bog, da bi se nadaljevalo delo, ki ga je on začel v korist našega troedinega naroda.

Tudi mi, izseljenci iz Jugoslavije, se pridružujemo domovinski javnosti v njeni bolesi ter obljubujemo trajno zvestobo naši mladi in dragi domovini Jugoslaviji. Užalášeni naši kraljici pa izrekamo svoje globoko sožalje.

V imenu mnogih tovarišev izseljencev

Alojz Dolšček

IZKUŠENA SLOV. BABICA

diplomirana v Pragi in Bs. Airesu ter specializirana za vse ženske bolezni. Deluje že 25 let, bivša babica v bolnišnici J. Fernández

FILOMENA BENEŠ BILEK

Calle Lima 1217, 3 kvadre od Plaza Constitución — U. T. 23 (B. Ord.) 3389

DIPLOMIRANA

Krojačnica

Leopold Ušaj

Calle GARMENDIA

šte 4973

Tu boste našli najboljšo postrežbo, dobro izbero angleškega in češkega sukna ter solidne cene.

Prvovrstno delo

Hotel Balcánico

LASTNIK ANGEL VELJANOVSKY

25 DE MAYO 724

BUENOS AIRES

ZDRAVE IN ZRAČNE SOBE ZA POSAMEZNE GOSTE IN ZA DRUŽINE. PROVRSTNA POSTEREŽBA IN ZMERNE CENE.

CENJENI BRAVEC!

V obljudenem okraju Villa Devoto, kjer je naseljenih mnogo Vaših rojakov, Prodajam zemljišča in hiše za vsak okus in vsak žep, z velikimi plačilnimi olajšavami.

Kupite tudi Vi tu svojo hišico! Živeli boste med svojimi rojaki ter boste imeli lepo naložen svoj denar, kajti VILLA DEVOTO ima v glavnem mestu najvišjo lego, ima izvrstna prometna sredstva in se tudi v trgovskem oziru močno razvija.

Obrnite se na moj urad v ul. LOPE DE VEGA 3126, kjer boste v ljudo sprejeti. Dam popust pri proviziji vsakemu, ki se predstavi s tem oglasom.

F. CARUSO - Lope de Vega 3126

U. T. 50—3502

KROJAČ

izvršujem vsa v to stroko spadajoča dela. Obleke od \$ 55 do 120. Hlače fantazija od \$ 10 do 28. Delo prvovrstno. Blago iz najboljših tovarn. Olajšave za plačevanje

MAKSIMILIJAN SAURIN

VARNES 2191 Buenos Aires (nasproti postaje La Paternal) — U. T. 59—4271.

V boju za vsakdanji kruhek: v modernih tvornicah, kjer se pri delu tvorijo zdravju škodljivi plini, so začeli uvajati obrambne maske za delavce

V soboto, 27. oktobra, ob 21. uri, „Pohujšanje“ v dvorani ul. Sarmiento 2419

Raymond Poincaré umrl

Le nekaj dni po marseilleskem atentatu, v katerem je poleg kralja Aleksandra umrl tudi francoski zunanji minister Barthou, je Francijo zadela nova zguba: pretekli ponedeljek zjutraj je preminul Raymond Poincaré, eden izmed največjih francoskih državnikov povojne dobe.

Poincaré se je rodil leta 1860 v Bar le Duc. Ko je dovršil srednjo šolo, se je posvetil pravnim študijam in že kot 20-leten mladenič je začel izvrševati v Parizu odvetniški poklic. — Prav kmalu pa se je začel zanimati za politiko in leta 1887 je bil že prvi krat izvoljen v parlament. Na političnem polju je žel uspeh za uspehom, pozvan je bil več krat na odgovorna ministrska mesta v francoskih vladah, leta 1912 je postal ministrski predsednik, naslednje leto je pa prevzel posle najvišjega predstavnika francoske republike; postal je državni predsednik in je kot tak pomagal voditi usodo Francije v težkih letih svetovne vojne. Po sklenitvi mirovne pogodbe, je odločil predsedniško čast ter se spet vrnil v parlament — v senatno zbornico. Ko je Francija zašla v velike težave radi padca franc. franka in so mnogi že napovedovali finančni polom velike republike, je Poincaré spet vzel v roke vajeti državnega voza in ga srečno speljal po nevarnem klancu do gladke poti. Njegovo delo za stabilizacijo francoske valute je rešilo državo hudih gospodarskih krčev. O Poincaréju pravijo, da je dvakrat rešil domovino: tekom vojne, ko

Kakšna bo "bodoča vojna"? Nekaj odgovora na to vprašanje nam daje ta le slika s poslednjih manevrov angleške vojske

je znal organizirati obrambo tako, da je zajezila nemški vpad ter dovedla slednjič do končne zmage, in pa kmalu po vojni, ko ji je pretil finančni polom. V 68. letu starosti se je moral umakniti od neposrednega političnega dela, ker se ga bila lotila bolezen, ki ga tudi po težki prestani operaciji ni hotela zapustiti. Vkljub njegovi bolehnosti pa se je njegov vpliv močno čutil v francoski politiki; imel je namreč mnogo prijateljev, aktivnih političnih mož ki so prav radi hodili vpraševati starega Poincaréja za mnenje in nasvete v vseh kočljivejših zadevah. Po svojem prepričanju je bil Poincaré odločen in iskren demokrat. Lotil se je dela, ko ga je domovina rabila, zastavil je v

to delo vse svoje zmožnosti in vse svoje sile, pa se je spet skromno umaknil v ozadje, ko je bila njegova naloga dokončana. Francozi so svojega velikega državnika pokopali na izredno slovesen način, kakor se je spodobilo in izkazali so mu časti, ki jih je v obilni meri zaslužil.

★ ★ ★ ★ ★
Dragi starši!
Kaj je za Vas od največje važnosti? Brez dvoma: dobra vzgoja Vašega otroka. Brez posebnih stroškov in z vsem zaupanjem lahko izročite svojega sinčka na vzgojo slovenskemu zavodu.
ASILO LIPA, Villa Madero, C. G. B. A. (Bs. Aires)
★ ★ ★ ★ ★

Krvava španska revolucija

Lerrouxovi vladi se je posrečilo po kratkih bojih zatreti revolucionarno vstajo po skoro vsej Španiji, le v Asturiji so se uporniki krčevito postavili proti robu. Vlada je poslala proti njim več regimentov in vojna letala, ki so bombardirala ustaške postojanke.

Posebno hudi boji so se bili v Oviedu in je tam padlo preko tisoč upornikov.

Ker je vlada uvedla strogo cenzuro, ni mogoče izvedeti, koliko znaša hatančno število žrtev te izredno krvave revolucije, ki jo mnogi smatrajo kot poslednji in obupni odpor levičarskih strank proti fašistiziranju Španije.

Povsod, kjer je bila vstaja zatrta, so začela delovati vojna sodišča, ki so obsodila na smrt že celo vrsto ljudi. Med vlado in predsednikom republike Alcalájem Zamoro je nastal spor, ker predsednik ni hotel pristati na to, da bi se smrtne obsodbe tudi v resnici izvršile.

NAROČITE SE NA "Novi list"

VREDNOST DENARJA

100 dinarjev	9.00
100 lir	33.10
100 ilingov	72.00
100 mark	157.00
1. funt št.	19.00
100 fr. frankov	25.60
100 šsl. kron	16.20
100 dolarjev	386.00

MALI OGLASI

KROJAČNICA IN TRGOVINA raznovrstnega blaga se priporoča **SEBASTIAN MOZETIČ** Osorio 5025 — Paternal SLAMNIKI OD \$ 1.95 DALJE

POZOR! Kdor želi kupiti hišo ali zemljišče, naj se v svojem interesu obrne na naslov: Luis Podgornik, Calle Nogoya 6072 (Liniers).

ŠIVILJA - MODISTKA izdeluje fine in navadne obleke po najnovejši modi in zmernih cenah **Anica B. Dolšček** Calle Charlene 36, pol kvadre od ul. Dorrego, poldrugo kvadro od Rivere.

ROJAKOM V VILLA DEVOTO se priporoča slovenski mlekar **JOSIP BREZAVŠČEK** Raznaša sveže in pristno mleko na dom. Točna in vestna postrežba. Pje. Nene 1973 — Villa Devoto.

DR. MIGUEL F. VAQUER Zdravnik bolnišnic Rawson in Salalerry. — Clínica General de Niños. Tinogasta 5744 UT. Liniers 548

TIENDA "SAN JORGE" Lastnik: J. ABDELNOR Star prijatelj naše kolektivizacije. Ugodne cene in pogoji. Obiščite nas in sklicujte se na ta oglas. Dobite popust. **TINOGA STA 5550, esq. Fco. Bauza.**

★ ★ ★ ★ ★ PREKOMORSKA POŠTA

Iz Evrope dosepejo
V oktobru:..
23. Bayern in Sierra Nevada
25. Cap Arcona
26. Belvedere, Kerguelen in Arlanza
28. Alsina
30. Monte Sarmiento
Protiv Evropi odplovejo
V oktobru:
24. Avila Star
25. Cabo S. Augustin
27. Cap Arcona
30. Bayern.

A. S. Puškin — G. Strniša:

Razbojnik Dubrovski

(Nadaljevanje)

"Meniš? No, glej, da se za stvar zavzameš! Nato se zamašam in uveljen bodi o moji hvaležnosti!"

Sabaškin se je do tal poklonil in odhitel; od tega dne se je začel pečati z zasnovanim načrtom in čast njegovi spretnosti, baš čez 14 dni je Dubrovski prejel iz mesta poziv, naj se javi pri sodišču in prinese veljavne dokaze nasledstva v pravnem postopanju Trojekurova zaradi nepostavne lastniške pravice nad selom Kistenevko.

Zaradi nenadnega vabila je Andrej Gavrilovič presenečen takoj naslednjega dne pisal dokaj grob odgovor in v tem poročilu pojasnil, da je selo Kistenevka prešlo s smrtjo njegovega roditelja njemu v last, da on na njem gospodari po dednem pravu, da nima Trojekurov do njega nikake pravice in da je vsaka tuja lastitev te njegove lastnine obrekovanje in lumparija. Dubrovski ni imel nikakega pojma o sodnih zadevah, pustil se je vedno največ voditi po svojem naravnem razumu, ki je redko kdaj zanesljiv, a skoro nikdar zadovoljiv vodnik.

Na Sabaškina je to pismo napravilo najbolj povoljen vtis, kajti predvsem je spoznal, da se Dubrovski malo razume na te stvari, drugič pa, da ni težko spraviti v najbolj neugoden

položaj tako vročekrvnega in neprudarnega človeka.

Ko je Andrej Gavrilovič premotril poslano mu povabilo bolj hladnokrvno, se mu je zdelo potrebno stvarneje odgovoriti, napisal je torej dokaj temeljit odgovor, toda tudi ta se je pozneje izkazal kot nezadosten.

Stvar se je začela zavlačevati. Uverjen o svoji pravici se je Andrej Gavrilovič za vso zadevo malo brigal. Misel, da bi postal žrtev zasnovanega sleparstva, mu ni prišla na um. Za svoj del je tudi Trojekurov malo razmišljal, kako bo izpadel od njega zasnovani proces, saj je delal zanj in v njegovem imenu Sabaškin, nadlegoval sodnike, jih podkupoval in obračal paragrafe na vse načine. Naj je bilo že kakorkoli, 1718. leta dne 9. februarja je prejel Dubrovski po slu mestne policije poziv, naj se javi dne — v zemljeknižnem oddelku sodišča, da čuje odlok glede spornega imetja med njim, poročnikom Dubrovskim, in generalšefom Trojekurovim, da odlok s svojim podpisom potrdi ali odkloni.

Dubrovski je šel že istega dne v mesto. Na poti ga je prehitel Trojekurov. Ostro sta si pogledala v oči in Dubrovski je opazil zloben nasmešek na obrazu svojega nasprotnika.

Prišedši v mesto se je Andrej Gavrilovič ustavil pri trgovcu znancu, pri njem prenočil ter se javil drugega dne zjutraj v pisarni okrožnega sodišča. Nihče se ni zmenil zanj. Takoj za njim je prispel Kirila Petrovič. Pisarji so vstali, zateknili peresnike

za ušesa, sodniki so ga sprejeli s pravcatim klečeplastvom, glede na njegovo dostojanstvo, starost in bogastvo mu primaknili naslanjač in on je sedel, Andrej Gavrilovič se je pa stoje naslonil k steni. Nastala je globoka tišina in tajnik je začel brati z zvonkim glasom sklep sodišča.

Tajnik je končal; prisodnik je vstal in se z globokim poklonom obrnil k Trojekurovu, proseč ga, naj podpiše predloženo listino. Zmagoslavni Trojekurov je vzel iz njegovih rok pero in podpisal pod sodni sklep svoje popolno soglasanje.

Vrsta je prišla na Dubrovskega. — Tajnik mu je prinesel papir, toda Dubrovski je stal neprimično s sklonjeno glavo. Tajnik je ponovil svoj ukaz, naj podpiše ali pa sklep zavrne, ako mu vest veli, da je v svojem pravu in se odloči vložiti vzklic tekom postavnega roka.

Dubrovski je molčal. Naenkrat pa je dvignil glavo, oči so mu zaplamele, zateptal je z nogami, odrinil tajnika s tako silo, da je padel, zgrabil tintnik in ga vrgel v prisodnika ter zakričal z divjim glasom: "Kaj, tako spoštujete cerkev božjo? Proč suženjsko seme!" Potem se je obrnil h Kirilu Petroviču: "Ali je že slišalo vaše velerodje, da so gonjači prignali hrte v cerkev božjo! Psi letajo po cerkvi! Jaz jim že pokažem!" Vsi so se prestrašili. Na vpitje je prihitela straža, zgrabila Dubrovskega, ga odpeljala in položila na sani. Trojekurov je šel takoj za njim v spretnstvu vsega sodnega osebja. Hipni napad

blaznosti Dubrovskega je silno vplival na njegove živce, da uradniki, ki so računali na njegovo priznanje, niso čuli od njega niti ene prijazne besede. Odpravil se je takoj na Pokrovsko, mučila ga je vest in ni se čutil popolnoma zadovoljnega z zmago svojega sovraštva. Dubrovski je med tem ležal v postelji, okrožni zdravnik mu je spustil kri, predpisal pijavke in španske muhe, da se je čutil na večer že olajšanega in drugi dan so ga že odpeljali v Kistenevko, ki prav za prav ni bila več njegova.

3. poglavje.

Prešlo je nekaj časa, a zdravje Dubrovskega se ni zboljšalo. Res se niso ponavljali napadi blaznosti, toda njegove moči so vidno pojemale. Pozabil je svoje prejšnje opravilo, redko zapuščal svojo sobo in strmel po cele ure predse. Jegorovna, dobra starka, ki je nekoč varovala njegovega sina, je postala zdaj njegova bolničarka. Pazila je nanj kakor na malega otroka, klicala ga k obedu, ga spravljala k počitku in ga hranila. Andrej Gavrilovič jo je ubogal in ni občeval z nikomur razen z njo; ni bil tudi več v stanju brigati se za gospodarske posle in Jegorovna je spoznala za neobhodno potrebno, da obvesti o vsem mladega Dubrovskega, ki je služil pri nekem pehotnem polku garde in se je tedaj nahajal v Petrogradu. In tako je iztrgala iz neke računske knjige list ter narekovala kuharju Haritonu, edinemu človeku, ki ni bil alfabet na Kistenevki, pismo, ki ga

je še isti dan poslala v mesto na pošto.

No, baš prav, da seznanim čitatelja z glavnim junakom naše povesti.

Vladimir Dubrovski je bil vzgojen v kadetskem koru in je vstopil kot praporščak h gardi. Oče ni štedil denarja za njemu primerno vzdržavanje in mladec je prejemal od doma več kakor je pričakoval. Bodoči ljubimec in častihlepnež si je dovolil razkošne kaprice, igral karte in zašel v dolgove, tolažec se s tem, da se mu prej ko slej posreči poročiti bogato nevesto.

Neki večer, ko je bilo pri njem par častnikov, ki so po divnih raztegnjenih kadilih iz njegovih jantarskih pip, mu je sluga Griša izročil pismo, katerega naslov in pečat sta mladeniča takoj vznemirila. Hitro je pismo odprl in bral naslednje:

"Gospodar ti naš, Vladimir Andrejevič, jaz tvoja stara varuhinja, se o smelimi poročati Ti o zdravju Tvoje očetca. On je zelo slab, včasih se zabrlja in sedi ves dan kakor neumen otrok. Slava Bogu v življenju in po smrti, pridi k nam, moj jasni mali sokol! Pošljemo ti nasproti voz do Pe sočnega. Govore, da pride k nam okrožno sodišče, ki nas odda gospodstvu Petroviča Trojekurova, češ, da smo mi njegovi, a mi smo od pamtveka Vaši. Kaj takega se nismo slišali svoj živ dan. Ti živiš v Petrogradu in bi zato mogel javiti to batjuški carju in

(Dalje)
on ne bo tega dovolil.